

Niet expres

Belevissen van Guus, een jongen met albinisme

BARTIMEÛS REEKS

Bartiméus wil kennis en ervaring over de mogelijkheden van mensen met een visuele beperking vastleggen en verspreiden. De Bartiméus Reeks is daar een voorbeeld van.

Colofon

Bartiméus

Van Renesselaan 30A

3703 AJ Zeist

Tel. 088 - 88 99 888

Email: info@bartimeus.nl

www.bartimeus.nl

Auteur:

Jantina Boelaars

Fotografie:

Creatie in Beeld fotografie, www.elisabethdeboer.nl

Bureauredactie:

Iris Stekelenburg-van Halem, ABC Redactie

'Deze digitale uitgave is gebaseerd op de eerste druk met
ISBN 978-94-91838-67-5'

Copyright 2018 Bartiméus

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Ook als je inmiddels lang werkt met en voor mensen die slechtziend of blind zijn, kun je opeens weer verrast en geraakt worden. Dat overkwam mij toen ik het manuscript las van *Niet expres*. Mijn eerste reactie was: dit moeten zo veel mogelijk kinderen maar ook ouders, opa's en oma's en leerkrachten lezen.

In *Niet expres* geeft Guus, een jongen met albinisme, ons een kijkje in de wereld van een kind dat niet goed ziet. Wie beter dan Guus kan ons laten meebelevan wat dat voor hem betekent?!

De auteur Jantina Boelaars, moeder van een zoon met albinisme, schrijft in haar inleiding: *Door goed naar onze zoon te kijken, maakte hij zelf duidelijk wat hij nodig had.* Dat talent tot scherp observeren gecombineerd met een groot inlevingsvermogen, een vlotte schrijfstijl en humor, maken dit boek tot een pareltje.

Bartiméus ziet het als haar opdracht om kennis over slechtziendheid en blindheid te ontwikkelen en beschikbaar te stellen. We zijn er van overtuigd dat de professionele kennis die wij ontwikkelen en de ervaringskennis van mensen met een visuele beperking elkaar goed aanvullen.

Daarnaast sluiten we ons van harte aan bij de maatschappelijke doelstelling die Jantina ook voor ogen heeft met de uitgave van dit boek - een bijdrage leveren aan een veilig leven voor mensen met albinisme in alle delen van Afrika.

Guus en alle andere mensen met albinisme hebben, net als iedereen, recht op een mooi en veilig leven. Dit boek over de belevenissen van Guus levert daar onmiskenbaar een bijdrage aan.

Paula van Woudenberg
Directeur Kennis en Innovatie

INLEIDING

Soms zijn er van die momenten die je hart raken, waardoor je in beweging komt. Met dan een boek als resultaat. Ik neem jullie even mee naar 2012, toen wij een zoon kregen met albinisme. Uiteraard wilden we alles weten over albinisme en gingen op zoek naar informatie. Er bleek weinig beschikbaar te zijn. We wilden weten hoe we hem het beste konden begeleiden, hoe we zijn huid moesten beschermen, hoe we het leven wat zichtbaarder konden maken voor hem. Door goed naar onze zoon te kijken, maakte hij zelf duidelijk wat hij nodig had. Hij bleek heel vindingrijk te zijn in het zoeken naar oplossingen. Regelmatig stonden we verbaasd naar hem te kijken. Mensen om ons heen hadden niet altijd in de gaten dat hij slechtziend was. In een bekende omgeving leek het alsof hij alles zag. Maar in werkelijkheid betekende het dat hij wist hoe zijn omgeving er uit zag.

In Nederland is het goed mogelijk om op te groeien, ook al heb je albinisme. Er zijn hulpmiddelen en er is begeleiding mogelijk. In sommige delen van Afrika is de situatie totaal anders. Kinderen met albinisme worden daar verminkt of zelfs vermoord, omdat velen geloven dat er een medische werking in de ledematen zou zitten. Een afschuwelijke situatie die ons niet los laat. We zijn betrokken geraakt bij de Josephat Torner Foundation (www.jtfe.org) die zich inzet om het leven en de veiligheid van mensen met albinisme in Afrika te verbeteren. Josephat Torner is een Tanzaniaan met albinisme en hij heeft als missie om Afrika te laten zien wat albinisme is zodat de vooroordelen zullen verdwijnen. De opbrengst van dit boek gaat naar de Josephat Torner Foundation. Ik hoop dat dit boek een bijdrage levert aan meer kennis en bekendheid over albinisme. Alle kinderen, met of zonder een beperking, moeten kunnen opgroeien in een veilige omgeving. Daarom zet ik mijn talenten in om de wereld een beetje mooier te maken en deel ik uit van wat ik ontvangen heb. Gebruik het boek om in gesprek te gaan met kinderen die bijvoorbeeld een klasgenoot met albinisme (slechtziendheid) in de klas hebben. De bijlage bevat uitleg over albinisme, gespreksvragen en experimenten.

Jantina Boelaars

Juli 2018, Hendrik Ido Ambacht

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inleiding	4
1 Stom, stom, stom	7
2 Op school	10
3 Het tuincentrum	13
4 De pet	17
5 Een plan	21
6 Wat een troep!	25
7 Blauwe lijm	31
8 Wat is er?	35
9 Wat een dag	39
10 Kun je het zien?	44
11 Naar het strand	50
12 Lege flessen actie	55
13 Boos	59
14 Naar de winkel	63

15 De dief	68
16 Straf	73
Bijlage: Informatie over albinisme	78
DANK	82

1 STOM, STOM, STOM

'Het is stom, stom, stom, stom....!'

Woedend loopt Guus naar boven. Bij elke traptree bonkt hij zijn voet extra hard neer. Dertien keer achter elkaar zegt hij 'stom'. Hij durft het niet al te hard te roepen. Stel je voor dat de burens hem horen. En de kans is groot dat mama roept dat hij zachter moet doen. Maar het voelt zo fijn, om dertien keer achter elkaar te stampen. Want het is gewoon stom!

Hij laat zich in zijn bed vallen, trekt het dekbed ver over zich heen. Net zo ver tot het pikdonker is om hem heen. Zijn verduisteringsgordijnen zitten nog dicht, daar heeft hij mazzel mee. Donker vindt hij fijn. Nu hoeft hij niet met zijn ogen te knijpen. Toch doet hij nu zijn ogen stijf dicht. Hij is boos. Boos dat hij naar het Jeugdjournaal keek. Boos om wat hij zag. En boos om wat zijn zus zei. Hij laat de woorden nog eens naklinken in zijn hoofd: 'Zo, wees jij maar blij dat je hier woont, anders hadden ze in Tanzania al lang lichaamsdelen van je afgehakt!' Hij hoeft niet veel moeite te doen om zich voor te stellen hoe dat er uit zou zien.

Op het Jeugdjournaal werd verteld dat kinderen met albinisme niet veilig zijn in Tanzania. Hoe stom ben je, om te geloven dat witte huid een medicijn in zich heeft? Guus begrijpt er niets, maar dan ook echt helemaal niets van. Echt stom! Langzaam krijgt hij het een beetje warm onder zijn dekbed. Maar hij wil er niet onderuit komen, nog niet. Dit is een heerlijke veilige, donkere plek. Hier kan hij goed nadenken. Hij gaat gewoon nooit meer naar het Jeugdjournaal kijken. Nooit! En al helemaal niet met zijn zus.

Diep onder zijn dekbed, zijn vuisten gebald, merkt hij niet dat zijn moeder naar boven is gekomen. Ze doet zijn kamerdeur open en in het donker weet ze de weg wel te vinden naar zijn bed. Ze gaat op de rand van zijn bed zitten. Even is het stil. Guus hoort de stilte. Hij hoort alles. Hij hoort zijn moeder even zuchten. Hij weet dat ze nu gaat praten. Heel rustig en langzaam, net alsof ze over elk woord heel diep nadenkt. Toen hij een keer op haar schoot zat, heel dichtbij, kon hij zien hoe er dan rimpeltjes ontstaan boven haar ogen, net boven haar bril. Hij wacht.

'Jij bent volgens mij heel verdrietig. En ik denk dat het te maken heeft met wat je op het nieuws hoorde. Ik snap het wel.' Guus houdt zijn adem even in. Hij denkt na over haar woorden.

'Mam, mag ik achter de laptop? Please?' hoort Guus ineens. Nu hij diep onder het dekbed ligt, heeft hij zijn zus niet horen aankomen. 'Nee Esmée, je laat ons nu even alleen. Je begrijpt best dat jouw vraag even kan wachten', zegt zijn moeder. Als zijn moeder zo streng klinkt, weet hij dat ze het meent. Zijn zus druipt gelukkig af. Hij wil niet praten met mama als zij erbij is.

'Kom eerst eens onder dat warme dekbed vandaan, kerel. Dan kunnen we even praten.' Zijn moeder haalt het dekbed van hem af en helpt hem overeind.

'Waar is je bril?' vraagt mama.

'Weet ik niet', zegt Guus.

'Haal eens diep adem. Het was heftig wat je gezien hebt op het Jeugdjournaal. Ik vond het ook heel naar. En ik snap dat het voor jou nog verdrietiger is, omdat jij zelf albinisme hebt. Ik ben dan ook blij dat er steeds meer aandacht voor komt. Er worden nu steeds meer veilige plekken gebouwd, een soort dorpen, waar deze kinderen opgevangen worden en veilig zijn. Vergeet niet lieverd, dat wij heel blij zijn met jou. Je bent een hele bijzondere jongen. Sneeuwwit en al.'

'En slim', voegt Guus er met een grijns aan toe.

'Ja, ook dat nog', lacht mama.

'Kom, we gaan nu eerst eten. Ik hoop dat de boel niet is aangebrand beneden. Enne... loop een beetje zachtjes op de trap.' Ze houdt hem even stevig vast en geeft hem een lange kus op zijn voorhoofd. Guus is blij dat Esmée dit niet ziet.

2 OP SCHOOL

Guus trekt zijn pet diep over zijn ogen. Hij heeft vandaag de rode pet gekozen. Die vindt hij mooi en hij zit lekker. Hij klimt op de aanhangfiets. 'Heb je alles bij je? Je drinken, koek, je bladen van Rekentijger?' vraagt mama.

'Ja, alles. We kunnen.'

Ze fietsen stevig door. Guus kan de route dromen. Hij weet precies welke tegel scheef ligt op het fietspad.

'Trap je wel mee?' Soms vergeet hij mee te trappen, maar dat merkt zijn moeder altijd. Vandaag wilde hij niet op zijn eigen fiets. De zon staat veel te laag, dat is niet fijn.

Toen hij kleiner was, zong hij altijd. Heel hard. Fietsen en zingen dat hoorde een beetje bij elkaar. Mama zong ook vaak mee. Maar nu doet hij dat niet meer. Hij is nu ouder en al ziet hij het niet, hij weet dat de mensen naar hem kijken. Nee, zingen en fietsen gaan niet meer samen.

Zijn moeder remt hard af bij het schoolhek.

'Fijne dag!'

'Doei!' roept hij terug. Guus loopt naar het hek en loopt bijna tegen iemand aan.

'Sorry', mompelt hij. Moet dat meisje maar geen grijze jas aandoen. Het hek is ook grijs. Grijsz dan grijs. Hij houdt niet van grijs. Grijs is niks. Er stond eens een grijze auto in de straat geparkeerd, net voorbij de bocht. Het miezerde die dag. Guus weet nog dat hij er toen bijna tegenaan fietste. Bijna betekent dus net niet, maar hij was wel geschrokken. Als hij de baas in het land zou zijn, zou hij grijs gewoon verbieden. Guus weet alleen nog niet hoe dat verkeersbord er dan uit moet zien. Verboden voor grijs, hoe moet je dat tekenen? Dat antwoord hoeft hij nog niet te weten, hij is toch nog niet de baas van het land.

'Hé Joey! Ben je weer beter?'

'Ja, gelukkig wel, maar nu is mijn vader ziek. Dus je kunt vanmiddag niet komen spelen. Kan het bij jou?' Guus gooit zijn tas tegen zijn tafel aan en hangt zijn pet op aan het haakje.

'Dat is goed', zegt Guus. 'Wat zullen we dan gaan doen?'

'Jongens en meiden, allemaal gaan zitten en stil zijn. Ik wil jullie iets vertellen', zegt meester Liam. Guus vindt het fijn dat hij nu eindelijk een meester heeft. Een meester is gewoon anders dan een juf. Op woensdag en vrijdagmorgen heeft hij juf Anne. Maar vandaag is meester Liam er. Hij is grappig. Zijn moeder noemt hem een jonge hond. Daar moet Guus om lachen, maar hij snapt het wel. Meester Liam praat zo leuk, je kunt horen dat hij uit een ander land komt. Guus gaat vlug op zijn stoel zitten, maar hij bedenkt zich. Het is handig om alvast zijn beeldschermloop aan te doen. Guus heeft twee tafels in de klas. Een werktafel, waarvan het blad schuin kan worden gezet. Daarnaast staat nog een tafel, met een beeldschermloop: een soort computer die alle boeken kan vergroten. Er zit een camera op, zodat Guus kan inzoomen op de meester of op het bord. Hij is blij met zijn loop, anders zou het een stuk lastiger zijn. De meester zou dan een grote donkere vlek zijn. Hij vindt het toch wel handig om te zien wie er voor de klas staat. Nu ziet Guus ook of de meester streng kijkt of juist heel blij. Toen hij een keer heel ver inzoomde met de camera, had hij gezien dat de juf een pukkel op haar neus had. Thuis moesten ze daar toen heel hard om lachen.

Guus duikt onder zijn tafel en zet de schakelaar om. Als hij weer naar boven komt, stoot hij zijn hoofd tegen de tafel. De kinderen om hem heen moeten lachen.

‘Oké Guus, wilde je aandacht? Dat is dan gelukt, kerel’, zegt meester Liam. Guus wrijft over zijn hoofd en gaat snel op zijn stoel zitten.

‘Luister! Als jullie goed om je heen hebben gekeken, heb je gezien dat er vandaag een nieuwe jongen in onze klas zit.’ Guus haalt eens diep adem. Hij had dit natuurlijk niet gezien. Hij schuift voorzichtig achter zijn beeldschermloep en doet de camera aan.

‘Mats, kom eens even hier staan, naast mij. Zo ja. Welkom in onze klas! We vinden het leuk om er een jongen bij te hebben, want de meiden zijn met meer en maken ook de meeste herrie.’

‘Oh, dat is niet waar...!’ roepen enkele meiden.

‘Kijk, dat bedoel ik dus’, zegt meester Liam.

Guus heeft zijn camera inmiddels op Mats gericht. Hij kent hem niet. Mats heeft sproeten op zijn neus en zijn haar zit wat in de war.

‘Jongens, ik verwacht dat jullie Mats helpen om zijn plekje op deze school te vinden. Hij is vorige week verhuisd, dus alles is nog nieuw voor hem.’

‘Welkom Mats!’ gilt Yasmin door de klas.

‘Dankjewel Yasmin, voor deze bijdrage’, zegt meester Liam. Mats moet er om lachen.

‘Kom allemaal staan, achter je stoel. Dan gaan we het lied van de week zingen.’ Guus schuift zijn stoel tegen zijn tafel en gaat klaar staan. Meester Liam kan goed zingen. Hij leert de klas veel nieuwe liedjes. Vaak zijn het grappige liedjes. De meester pakt zijn gitaar en geeft het akkoord aan. De klas zet in:

Mijn bed is een bijzonder bed, een impel stimpel stapelbed.

Een beddenflat, een torenbed, mijn bed is een raket.

En kom je bij me slapen, dan mag je zeggen waar.

In het onderbed, in het bovenbed. Twee bedden op elkaar.

Wat raar... wat raar... twee bedden op elkaar.

Mijn bed is een bijzonder bed, een impel stimpel stapelbed.

Een beddenflat, een torenbed, mijn bed is een raket.

3 HET TUINCENTRUM

'Esmée, Guus, eten!' roept mama onder aan de trap. Guus rent zijn kamer uit en holt de trap af.

'Ho', zegt mama, die onder aan de trap staat te wachten.

'Je gaat terug naar boven, je doet je licht uit en daarna kom je rustig de trap af.' Guus begrijpt niet hoe zijn moeder nu kan weten dat zijn licht nog aan is. Het is vervelend dat moeders alles weten. Nou ja, niet alles, maar wel bijna alles. Hij zucht eens diep en gaat terug naar boven. Hij stampet één keer, maar weet dat hij nu echt rustig naar boven moet lopen.

Guus smult van zijn nasi. Heerlijk vindt hij dat.

'Mam, wat staat daar nog op tafel?' Esmée geeft hem een potje aan. 'Sinds wanneer ben jij mijn moeder?' vraagt Guus.

'Jongens, hou het gezellig', zegt papa.

'Er zit sambal in dat potje, Guus'

'Oh laat maar, dat hoef ik niet.' Hij zet het potje gauw terug.

'Volgens mij was er een nieuwe jongen bij jullie in de klas', zegt Esmée.

'Mja', mompelt Guus, met zijn mond vol. 'Hoe heet ie?'

'Hij heet Mats en is pas verhuisd', vertelt Guus.

'Had je niet door dat hij je de hele tijd in de gaten hield?'

'Nee, tuurlijk niet', zegt Guus boos.

'Nou, hij stond anders vanaf de tafeltennistafel naar je te gluren'

'Lekker laten kijken', zegt Guus.

'Maar Esmée', komt papa tussendoor, 'stel dat er nu een keer iets vervelends gebeurt op het plein, kom jij dan je broer helpen?'

'Nou dat hoeft ze echt niet te doen hoor, ik ben geen kleuter', zegt Guus.

'Daar heb je gelijk in. Wees in ieder geval een beetje aardig voor Mats. En dat geldt voor jullie allebei', zegt papa.

Guus doet zijn best om alle rijst op zijn lepel te schuiven voor de laatste hap. Het is een lastig karweitje, maar het lukt.

'Mag ik nog een beetje, mam?' 'De pan is leeg, kerel, helaas. Dan nemen we maar een toetje, vind je niet?'

'Guus, ga je zo even met mij mee naar het tuincentrum?' vraagt papa.

'Wat gaan we dan doen?'

'Ik wil nog wat zakken potgrond halen. Voor de tuin.'

'Oké! Nu meteen?'

'Laten we mama even helpen door de tafel af te ruimen. Is wel zo aardig, toch?'

Bij het tuincentrum is het behoorlijk druk. Ze moeten even zoeken naar een parkeerplaatsje. Papa wil meteen doorlopen naar de zakken potgrond.

'Zullen we nog even bij de vissen kijken, pap?'

'Nou vooruit dan. Maar niet te lang hoor.'

Guus weet precies waar hij de vissen kan vinden. Hij vindt ze prachtig! Vooral de felgekleurde visjes. Ze zwemmen vlak langs het glas, zodat Guus ze goed kan bekijken. Het water is helder en er verschijnen bubbeltjes. Guus staat zo dicht op het glas dat het glas ervan beslaat. Hij poetst het met zijn mouw weer schoon. Hij zou hier uren willen rondkijken.

'Kan ik je soms helpen?' vraagt een medewerker in een groen shirt.

'Nee hoor, ik wilde alleen maar even kijken', zegt Guus. Zijn vader komt aanlopen en zegt dat ze nu echt verder moeten.

Ze lopen naar de afdeling van de potgrond. Papa zoekt de juiste potgrond op. Er staat een groot bord bij: 3 + 1 gratis. Er komt een medewerker aan. Hij biedt aan dat hij de zakken wel op de kar wil leggen.

‘Geweldig. Dat scheelt sjouwen, Guus.’ Papa houdt de kar vast, terwijl de zakken potgrond erop worden gelegd.

‘Hartelijk dank voor de moeite.’

‘Graag gedaan hoor’, zegt de medewerker vriendelijk.

‘Ik loop wel even met u mee. Ik neem aan dat u met de auto bent? Dan leg ik ze voor u in de kofferbak.’

‘Wat een service. Waar hebben we dat aan te danken?’ De medewerker lacht, en wijst richting de kassa.

‘Dat wordt straks wel duidelijk, meneer.’ Guus begrijpt niet wat de medewerker bedoelt.

‘Pap, wat bedoelt hij?’

‘Geen idee jongen. Achter de kassa staat een bord, versierd met ballonnen. We gaan zo wel even kijken.’

Papa betaalt en loopt met Guus richting de ballonnen. Er staat een groot bord met prachtig versierde letters:

Het tuincentrum De Pioenroos draagt het opvangcentrum voor albino’s in Tanzania een warm hart toe. Als u genoten heeft van onze service, hopen wij dat dit een donatie waard is voor het goede doel.

Dank u!

Guus leest het bord hardop voor. Hij wordt heel even stil. Ook papa zegt even niks. Het lijkt wel of hij wacht tot Guus als eerste reageert.

‘Nou pap’, zegt Guus, ‘we kunnen toch wel wat geven? U hebt trouwens toch een gratis zak potgrond gekregen, dus dat geld kunnen we al geven. Ja toch?’ Papa moet lachen om zijn reactie.

‘Jij hebt goed opgelet, kerel. Ik vind het een goed plan. En ik denk dat ik nog wel wat meer in mijn portemonnee heb zitten.’

Papa remt af en rijdt hun straat in. Hij trekt aan de handrem en buigt zich naar Guus.

‘Dat was gezellig samen.’ Hij drukt op het rode knopje, waardoor de gordel van Guus los springt.

'Kom jongen, we gaan naar binnen.'

'Nee, eerst de zakken potgrond nog. Nu moet u zelf sjouwen.' Guus moet er zelf het hardst om lachen.

4 DE PET

Nog één som, dan is Guus klaar. Eigenlijk vindt hij het jammer dat hij nooit de snelste is. Het lezen kost hem meer tijd. Gelukkig mag hij de loep gebruiken en er langer over doen. Soms hoeft hij ook niet alles te maken. Dat is fijn. Rekenen vindt hij wel leuk. Hij kan het niet goed uitleggen, maar de cijfers glijden zo door zijn hoofd. Zijn vriendje Joey vindt dat juist weer lastig. Guus moet denken aan het liedje wat zijn moeder zo vaak zingt: Wat ik niet kan, kan jij juist goed, niemand is overbodig. Guus denkt dat zijn moeder dat expres zingt. Hij kan niet goed zien, maar hij is wel goed in rekenen.

‘Guus’, zegt juf Anne, ‘volgens mij zit je te dromen.’

‘Ik ben klaar met de sommen, juf’, zegt Guus.

‘Prima, pak dan je leesboek. Celeste, wil jij Guus het goede boek aangeven?’

Guus ruimt zijn rekenboek op en loopt naar de boekenkast. Celeste zoekt het boek op. De letters op de ruggen van de leesboeken zijn te klein voor Guus.

Celeste heeft het zo voor hem gevonden. Ze gaan gauw allebei weer zitten.

Guus ziet niet dat Mats naar hem kijkt...

De bel gaat. Het is pauze. De kinderen willen zo snel mogelijk naar buiten. Guus schuift zijn stoel aan.

‘Guus, hier is je zonnebrand. Waarom stond die fles op de grond, naast de kast?’ vraagt Joey.

‘Weet ik veel’, zegt Guus. Hij smeert vlug zijn oren, wangen, hals en handen in.

Om de twee uur moet hij zich insmeren, anders verbrandt zijn huid. Daarom heeft hij ook altijd lange mouwen aan en een lange broek. Guus zet de fles weer terug op het vaste plekje op de kast. Hij pakt zijn pet van het haakje en dan gaat hij met Joey mee naar buiten.

‘Wie het eerst boven is?’ vraagt Guus. Hij staat samen met Joey voor de klimpiramide.

‘Oké, maar dan wel tegelijk beginnen. Ik tel af’, zegt Joey. Ze gaan allebei klaar staan.

‘Drie, twee, één, GO!’ Razendsnel zet Guus zijn voeten op het touw. Hij weet precies hoe dit klimrek in elkaar zit. Al snel zit Guus als eerste in de top van de piramide.

'Gewonnen!' roept Guus! Hijgend komt Joey naast hem zitten.

'Jij wint altijd.'

'Je kunt toch wel tegen je verlies?' vraagt Guus lachend.

'Tuurlijk, maar jij hebt niet door dat ik je laat winnen.'

'Oh nietes!' roept Guus. Hij pakt het touw waar Joey op zit en wiebelt het heen en weer. Ze moeten allebei lachen.

'Mats staat daar helemaal alleen bij de deur. Ik ga vragen of hij ook komt', zegt Joey. Voorzichtig laat hij zich naar beneden zakken.

'Mats, kom je ook in de piramide?' Mats haalt zijn schouders op. Hij leunt tegen de muur en kijkt langs Joey heen. Joey weet niet goed wat hij moet zeggen.

Hij ziet juf Anne lopen en gaat naar haar toe.

'Juf, Mats wil niet mee doen.'

'Goed dat je hem hebt gevraagd mee te doen. Maar Mats heeft het moeilijk. Hij mist zijn oude school. Laat hem maar even, het komt wel goed.' Juf Anne geeft Joey een schouderklopje.

Joey klimt de piramide weer in.

'Mats wil niet', vertelt hij aan Guus.

'Oh, waarom niet?'

'Hij mist zijn oude school, zei juf Anne.' Guus laat zich achterover hangen aan het touw en schommelt heen en weer. Joey doet met hem mee.

Als de bel gaat, rennen alle kinderen naar binnen. Iedereen probeert tegelijk naar binnen te gaan. Maar de deur is niet breder. Guus hoort dat de directeur bij de deur staat. Hij spoort de kinderen aan om rustig naar binnen te gaan. Guus laat de kleintjes voorgaan. Hij zit tenslotte al in groep 6, dan hoor je al bij de groteren op school.

De dag duurt lang. Erg lang vindt Guus, soms is school gewoon saai. Hij probeert te luisteren naar de juf. Maar het lukt niet zo goed. Hij houdt niet van geschiedenis. Waarom moet hij al die verhalen over vroeger leren? Maar hij weet wat juf Anne daarop zou zeggen: 'We kunnen leren van het verleden.' Hij probeert in zijn hoofd haar stem na te doen. Als ze vertelt, doet de juf altijd net of ze er zelf bij is geweest. Dat kan natuurlijk nooit, bedenkt Guus. Middeleeuwen... Hij herhaalt het woord een paar keer in zijn hoofd. Middeleeuwen... mi-ddel-eeuw-en... leeuwen... sneeuwen... Geeuwen. Hij moet er stiekem om lachen. Elke keer als de juf het woord middeleeuwen zegt, herhaalt hij alle woorden die er op rijmen.

Plotseling is het erg stil. De juf is gestopt met praten.

'Guus!' Verschrikt laat Guus zijn potlood vallen en gaat recht op zijn stoel zitten.

'Ik vroeg je wat, Guus', zegt de juf. Haar stem klinkt nu helemaal niet lief.

'Uh...', zegt Guus, 'uh...zeeleeuwen, juf.'

Alle kinderen beginnen heel hard te lachen. Ze trommelen met hun handen op de tafels. Guus moet er ook om lachen. Hij begrijpt nu dat hij iets heel stoms heeft gezegd. Maar hij heeft geen idee wat de juf vroeg. 'Altijd lachen om je eigen fouten', zou zijn opa zeggen. Dus dat doet hij maar.

Guus ruimt vlug zijn spullen op. Hij schuift zijn stoel aan. Doet zijn computer uit en loopt naar de deur. Hij grijpt naar zijn pet. Maar zijn pet hangt niet aan het haakje. Hoe kan dat nou? Guus bukt of hij zijn pet op de grond ziet liggen. Maar hij ziet hem niet. Hij loopt naar de kapstok. Daar staat Joey op hem te wachten.

'Heb jij mijn pet gezien?'

'Nee.'

'Ik snap er niks van', zegt Guus.

'Vanochtend stond je fles zonnebrand ook al ergens anders. Dat is toch raar', zegt Joey.

'Wat nu, kun je naar huis zonder pet?'

'Ik denk het wel', zegt Guus.

'Thuis heb ik petten zat, dan pak ik gauw een andere.'

5 EEN PLAN

Bonk, bonk, bonk! Guus en Joey rennen de trap op.

'Weet jij hoeveel treden een trap heeft?' vraagt Guus.

'Nee, weet ik veel!' Joey zit met zijn hoofd nog bij de pet die kwijt is en de verplaatste fles zonnebrand. Hij hoort het antwoord van Guus bijna niet.

'Het zijn er dertien. Echt waar!'

Ze ploffen op het bed neer.

'Toch vind ik het raar', zegt Joey.

'Wat gebeurt er met jouw spullen? Laten we een plan maken om er achter te komen wie dit doet. Weet je, mijn oom is rechercheur. Die doet onderzoek naar verdachte dingen en spoort boeven op.'

'Dus jij denkt dat er een boef is in onze klas? Dat weet je toch helemaal niet zeker?' Guus heeft een diepe rimpel boven zijn ogen en wacht af wat Joey gaat zeggen.

'Maar het is toch vreemd, eerst je fles zonnebrand en nu is je pet weg! Er klopt gewoon iets niet!'

'Jongens, komen jullie iets drinken?' De moeder van Guus roept onder aan de trap.

'Hadden jullie haast? Jullie gingen zo vlug naar boven. Is er iets?'

'Oh niks hoor. We zijn leuke plannen aan het maken', zegt Guus snel. 'Klinkt spannend. Hoe was het op school?'

'Oh goed', antwoordt Guus met een volle mond. De jongens eten hun stroopwafel op en drinken snel hun glas limonade leeg.

'Lekker', mompelt Joey. Met zijn vinger likt hij de laatste kruimels van de tafel.

'Kom, naar boven', zegt Guus en doet de gangdeur al open.

'Rustig op de trap, jongens!' roept mama hen na.

'Jaahaa...!' roept Guus.

'Een, twee, drie, vier', telt Joey, 'vijf, zes, zeven, acht, negen, tien, elf, twaalf, dertien. Het klopt echt. Het zijn dertien treden.' Guus wacht hem bovenaan de trap op.

'Zei ik toch.'

Ze ploffen weer naast elkaar op het bed. Er ligt een knuffelaap op het bed.

Guus slingert hem aan zijn staart heen en weer.

'Wat zou jij doen als je een boef opspoor?' vraagt Guus. Het is even stil.

'Nou', zegt Joey langzaam, 'ik zou hem op het politiebureau brengen. Of nog beter: ik bind hem vast en bel mijn oom. Dan weet hij wel hoe het verder moet.'

'Maar de politie gelooft ons echt niet zomaar hoor. We moeten bewijs verzamelen. Het liefst moeten we iemand op heterdaad betrappen en foto's maken.'

'Dat is waar. Hoe gaan we dat doen?'

'De dief is natuurlijk ook niet gek. Die jat echt je pet niet waar iedereen bij staat.'

'Camerabewaking. Dat zou handig zijn!' zegt Guus enthousiast. Maar Joey klinkt helemaal niet zo blij.

'Een camera, heb jij die dan? Je moet zo'n camera ergens ophangen zonder dat het opvalt. Dat kunnen wij toch niet?' Guus moet hem gelijk geven. Het is niet eenvoudig om een boef op te sporen.

'Heb jij een schrift ofzo?' vraagt Joey. 'Dan kunnen we in ieder geval alles wat er gebeurt, opschrijven. De datum, de tijd. Alles.'

'Een schrift...', Guus denkt even diep na. Hij heeft geen leeg schrift op zijn kamer.

'Zo'n klein boekje wat in je broekzak past, is nog handiger', zegt Joey. 'Oh ja, die heeft mijn moeder wel. En Esmée ook. Ik zal eens vragen of ik er één mag.'

Guus loopt naar de kamer van zijn zus.

'Esmée!' Hij loopt verder, maar zijn zus is er niet. Hij tuurt op haar bureau of hij zo'n boekje ziet liggen. Er ligt van alles, maar Guus besluit om maar niet verder te gaan neuzen. Esmée vindt het vast niet leuk als hij aan haar spullen zit. Dan maar naar zijn moeder.

'Mam!' roept Guus nog op de trap.

'Mam, heeft u zo'n klein boekje voor mij?' Zijn moeder is in de keuken, de afzuigkap staat aan. Ze heeft niet gehoord wat hij vroeg.

'Zo'n klein boekje, waar je iets in kunt schrijven. Mag ik dat hebben?' 'Waar heb je dat voor nodig? Jij schrijft nooit iets op.'

'Oh, maar Joey en ik hebben een plannetje en hij schrijft het dan op.' 'Jullie zitten vol plannen vandaag. Mag ik ook weten over welk plan het gaat?' Guus

zucht, maar zo zachtjes, dat zijn moeder het hopelijk niet hoort. Hij had het kunnen weten dat ze vragen zou gaan stellen. Dat doet ze echt altijd. 'Nee', zegt Guus met een spannend stemmetje, 'dat mag u nog niet weten.' Ze moet er gelukkig om lachen. Ze loopt naar de kast en pakt er een klein schrijfboekje uit. 'Is roze goed?' vraagt ze.

'Nee, alsjeblieft zeg, geen roze! Dat is echt spuuglelijk!'

'Je hebt geluk, ik heb ook nog een witte, met lijntjes.'

'Dank u wel, mam!' Blij pakt Guus het boekje aan en rent de trap weer op.

'Is het gelukt?' vraagt Joey.

'Yep!' Guus geeft hem het boekje.

'Ik heb al een pen gevonden op je bureau. Gisteren was je fles zonnebrand verstopt. Hoe laat was dat?' Guus denkt diep na. Ze ontdekten het toen de pauze begon en ze naar buiten wilden gaan.

'Dat was dus rond half elf. Maar dan weten we nog niet wanneer de boef het gedaan heeft.'

'Dan schrijf ik op: tussen negen en half elf.'

'En daarna verdween ook mijn pet. Dat ontdekte ik toen ik naar huis wilde. Dus om kwart over twaalf.'

'Oké, dus tussen elf en kwart over twaalf.'

Joey doet hard zijn best om alles op te schrijven.

'Dit boekje moet je dus altijd bij je hebben. Alles wat ons opvalt, kunnen we dan opschrijven.' Joey geeft het boekje aan Guus, die het eens goed bekijkt. Hij houdt het boekje heel dicht bij zijn ogen, zodat hij de kleine lettertjes van Joey kan ontcijferen.

'Ik weet het', zegt Guus, 'ik heb een reuzegoed idee!'

'Echt?' vraagt Joey. 'Vertel!' Guus vertelt wat zijn plan is. Joey is het er helemaal mee eens. Dit gaan ze doen. Als ze maandag weer naar school gaan, dan zal blijken of dit plan lukt. Guus moet nog wel even op zoek naar een oude pet.

6 WAT EEN TROEP!

'Moet ik echt mee?' Moeder staat in de gang en houdt zijn jas vast.

'Ja jongen, toe, het is maar even.'

'Ik wil niet! Ik doe het niet! Ik blijf thuis!'

'Kom Guus, even tante Ria feliciteren. Ze vindt het echt leuk als je meegaat.'

'Maar ik niet.'

'Wat is er nu zo erg aan?' vraagt moeder.

'Alles!'

'Hoezo alles?'

'Nou, daar zijn allemaal van die oude vrouwtjes. En die aaien dan allemaal over mijn haar. Ze vinden me allemaal zielig. En dat ben ik niet.' De laatste woorden zegt Guus heel hard en langzaam. Moeder doet een stap zijn kant op. Ze houdt nog steeds zijn jas vast.

'En dan vragen ze: hoe gaat het op school, kun je het allemaal zien?' Guus doet met een piepstemmetje voor hoe dat klinkt.

'Ik zie alles. Ik zie zelfs dat die oude vrouwtjes nijlpaarden zijn.'

'Nijlpaarden?' proest mama, 'hoe kom je daar nu bij?' Ze beginnen allebei heel hard te lachen. 'Nijlpaarden... nu mag je niet eens mee naar tante Ria. Ik zie nu alleen maar nijlpaarden zitten op de bank!' Ze kunnen niet stoppen met lachen. 'Nijlpaarden die theedrinken en een taartje eten', zegt Guus. Hij houdt zijn buik vast. Zijn buik doet gewoon zeer van het lachen.

'Vooruit Guus, je mag hier blijven. Papa is bij ome Ward aan het klussen. Esmée is wel thuis. Als er iets is, kan zij mij wel bellen. Geen rare dingen doen, oké?'

'Oké mama.' Guus is dolblij dat hij niet mee hoeft. Hij geeft zijn moeder een kus en gaat snel naar zijn kamer.

Even later hoort hij de voordeur dichtslaan. Hij is blij dat hij thuis mag blijven. Dat is veel leuker. De vorige keer bij tante Ria wilde hij het liefst weglopen. Toen hij binnenkwam, werd iedereen stil. Hij voelde gewoon dat iedereen hem bekeek en dat is geen fijn gevoel. Wat maakt het nou uit dat hij wit haar heeft? Er zijn toch genoeg mensen met een bril op hun neus? De meeste oude mensen hebben een bril en wat voor één?! Guus schudt met zijn hoofd. Ze kunnen beter naar zichzelf kijken. Hij vindt zichzelf een hele gewone jongen. Heel gewoon. Nou ja, als hij heel eerlijk is, voelt hij zichzelf niet altijd gewoon. Sommige dingen kan hij niet. Alleen op de fiets naar school. Of de dieren bekijken in de

dierentuin. Die zitten allemaal te ver weg, achter een hele brede sloot. En autorijden. Guus zucht ervan. Dat zou hij wel heel gaaf vinden. Zelf autorijden. Dan zou hij wel een hele mooie auto uitzoeken. Pas op het Jeugdjournaal had hij gehoord dat ze bezig zijn met zelfrijdende auto's. Als dat eens kon. Dat zou gaaf zijn. Maar dat duurt vast nog heel lang...

Na de zomervakantie hadden ze een project over beroepen op school. Het liefst zou hij politieagent willen worden. Of piloot. Maar hij snapt wel dat dat niet handig is. Guus draait rondjes op zijn bureaustoel. Hij praat zachtjes in zichzelf. 'Het kan niet. Het kan wel. Het kan niet. Het kan wel.' De stoel gaat steeds harder en harder draaien. Coureur kan niet. Vrachtwagenchauffeur kan niet. Guus grijpt zijn bureau vast om de draaiende stoel te laten stoppen. Voor Guus het doorheeft, schuift zijn bureaublad op de grond. Guus valt met zijn stoel en al om. Wat een kabaal! Guus schrikt ervan! Hij was helemaal vergeten dat zijn bureaublad los ligt. Het is een enorme rommel geworden: zijn boeken, potloden, bureaulampje, alles ligt op de grond.

Esmée komt zijn kamer binnen rennen.

'Wat doe jij nou? Doe effe normaal man! Je hebt alles op de grond gegooid!' Guus krabbelt overeind en zet zijn stoel weer recht.

'Sorry, dat deed ik niet expres.'

'Je dacht zeker weer eens niet na?' zegt Esmée boos tegen hem.

'Hier zal mama blij mee zijn! De volgende keer moet je gewoon mee naar tante Ria. Eigen schuld!' Guus zegt maar niets meer. Als zijn zus zo tekeer gaat, moet je haar maar laten. Dat heeft hij intussen wel geleerd. Hij probeert zijn bureaublad weer op te tillen. Het is zwaar. En het blad is onhandig groot.

'Ik help wel even', zegt Esmée. Guus is daar stiekem toch wel blij mee. Alleen redt hij dit niet. Samen tillen ze het blad weer op zijn plek.

'Oh, het bolletje van je lampje is stuk.' Esmée bukt en raapt zijn lampje op. Guus kijkt nog eens goed en ziet inderdaad glasscherven op de grond liggen.

'Chips', zegt hij, 'wat nu?'

'Ja, wat nu? Opruimen natuurlijk. Ga jij de stofzuiger halen?' Guus bonkt de trap af naar beneden en pakt de stofzuiger uit de trapkast. Naar boven lopen is nu een stuk lastiger. De stofzuiger is een onhandig groot ding. Tree voor tree sjouwt hij het ding naar boven. Hij trekt het snoer eruit en zoekt een stopcontact op.

'Kom maar hier, ik doe het wel', zegt Esmée. Guus staat erbij en kijkt ernaar. Stom van hem zeg. Hij had nooit aan dat blad moeten trekken. Nu weet hij nog niet wat hij later wil worden. Hij baalt. Waarom gaat het nu allemaal verkeerd? Als Esmée klaar is met stofzuigen, trekt hij de stekker uit het stopcontact. 'De rest kan je zelf opruimen.' Esmée loopt zijn kamer uit. 'Bedankt', zegt Guus. Maar heel enthousiast klinkt het niet. Hij zal straks nog moeten vertellen aan mama dat het bolletje stuk is. Hij weet niet waar de nieuwe bolletjes liggen.

Guus brengt de stofzuiger weer naar beneden. Als hij de stofzuiger in de trapkast zet, valt het ding nog om ook. Boos trekt Guus de stofzuiger weer overeind. Hij geeft de stofzuigerslang een duw en doet dan vlug de trapkast dicht. Ziezo, klaar.

Wat nu? Guus bedenkt wat hij nu kan gaan doen. Hij zal maar niet vragen aan Esmée of ze een spelletje met hem wil doen. Ze zal vast niet zo blij met hem zijn. Guus denkt diep na. Hij weet al wat. Hij gaat op de computer zoeken naar beroepen. Hij zet de computer in de woonkamer aan. Hij weet best hoe hij moet inloggen. Hij wacht tot de computer opgestart is. Dan opent hij internet.

Hij typt in: beroepen voor slechte ogen. Als hij het woordje 'slechte' intypt, vult de computer het al aan. Er staat: beroepen voor slechtzienden. Ja, dat klinkt beter, vindt Guus. Hij drukt vlug op enter. Guus tuurt op het scherm om te zien wat er tevoorschijn komt. Hij weet niet wat hij nu aan moet klikken. Bartiméus. Blind of slechtziend. Visio. Gehandicaptensport. Blind voor één dag. Hulpmiddelen. Guus zucht. Hij stopt hier maar mee. Dit helpt niet.

Guus wil de computer afsluiten als hij zijn moeder hoort binnenkomen. 'Hallo, ik ben weer thuis!' roept ze in de gang.

'Oh, zit jij hier? Wat ben je aan het doen?' Guus twijfelt even of hij het wel zal zeggen. Toch maar wel.

'Ik zocht op de computer naar beroepen.'

'Beroepen? Waarom? Moest dat van school?' Guus zucht. Waarom stelt zijn moeder altijd zoveel vragen? En dan ook nog eens heel veel vragen tegelijk. Op welke vraag moet hij nu eerst antwoord geven?

'Nee, niet voor school. Gewoon voor mezelf.' Moeder hangt haar jas op en loopt de kamer weer in.

'Maar je had toch van meester Liam een poos terug een briefje gekregen over beroepen?' Guus springt overeind, dat is waar, dat was hij helemaal vergeten.

'Weet u waar dat briefje is?' vraagt hij.

'Hoor eens, het is jouw briefje. Dus bedenk even zelf waar je het gelaten hebt.' Guus baalt van dit antwoord. Want hij weet niet waar hij het gelaten heeft. Hij denkt na. Meester Liam had hem toen een briefje gegeven, met daarop allemaal beroepen die hij wel zou kunnen. Hij was daar toen zo blij mee. Hij weet zeker dat hij het ergens bewaard heeft. Maar waar?

'Hoi mam! Hoe was het bij tante Ria?' vraagt Esmée.

'Oh goed hoor', zegt mama.

'Nou, hier niet hoor mam. Guus heeft zijn bureaublad op de grond gegooid. Een puinzooi! En zijn lampje is kapot. Ik heb alles moeten stofzuigen.' Guus denkt niet meer aan het briefje. Hij wacht hoe mama zal reageren. Waarom moet zijn zus altijd alles verklappen? Ze verpest het altijd voor hem. Hij wilde dat hij een grote broer had. Die had het echt niet doorverteld. Maar Esmée wel. 'Klopt dat, Guus?' Mama staat voor hem stil en kijkt hem aan. Guus weet dat ze nu denkrimpeltjes heeft boven haar ogen.

'Beetje', zegt Guus.

'Hoezo beetje? Wat is er gebeurd?' Guus kijkt naar de grond.

'Nou, ik draaide met mijn stoel en toen greep ik het blad vast. En toen viel alles. Ik kon er echt niks aan doen. Echt niet.'

'Nou volgens mij was je gewoon stom aan het doen', zegt Esmée.

'Esmée, genoeg! Ik ben met Guus in gesprek.' Mama klinkt geïrriteerd.

'Kon je er echt niets aan doen?'

'Nou ja, beetje dan. Sorry, ik zal het echt niet meer doen.' Guus weet dat als je 'sorry' zegt, mama al minder boos wordt.

'Heb je alles boven al opgeruimd?'

'Nee, nog niet.'

'Nou, vooruit! Gauw gaan opruimen. Vraag vanavond aan papa even of hij naar je lampje kijkt.'

Guus loopt naar boven. Dertien treden. Maar hij doet het rustig aan. Hij heeft geen zin om op te ruimen. De middag duurt zo wel erg lang. Hij raapt zijn potloden van de vloer. Hij voelt even met zijn hand of hij alle potloden te pakken heeft. De boeken stapelt hij weer netjes op. Hij vindt het zo wel goed. De deur van zijn slaapkamer doet hij dicht. Zijn bureaustoel rijdt hij er tegenaan. Nu kan Esmée niet zomaar naar binnen komen. De deurklink kan door de stoel niet naar beneden. Handig. Guus vindt het slim bedacht van zichzelf.

Oh ja, het briefje van de meester. Waar is het? Hij doet zijn kast open. Er rolt van alles uit. Zijn multomap valt op zijn voeten. Hij bladert de map eens door. Er vallen allerlei papieren uit, maar geen briefje. Guus gaat op zijn knieën zitten

en ziet nog meer liggen. Grote elastieken en een autootje, een pantoffel. Guus legt hem aan de kant. Wat heeft hij nu aan één pantoffel? En wat is dat? Het is een oude pet. Hij had hem ooit gekregen van papa, maar nu is hij te klein geworden. Hij gooit de pet achter zich en wil verder zoeken naar het briefje. Maar dan bedenkt Guus dat die oude pet heel goed van pas komt. Die heeft hij maandag nodig op school. Is dat even handig. Hij is er helemaal blij mee. Hij gaat hem straks in zijn schooltas doen.

Guus zucht eens diep. Soms is het best handig om oude spullen te bewaren. Maar wat nu? Oh ja, hij was op zoek naar het briefje. Waar kan hij nog meer zoeken? Hij weet nog dat hij superblij was toen hij dit briefje kreeg. Meester Liam snapt hem gewoon. Guus kijkt zijn kamer rond. Opeens weet hij het. In zijn schatkist natuurlijk. Daar stopt hij alle belangrijke dingen in die hij wil bewaren. Als hij het briefje gevonden heeft, vouwt hij het open. Zo vlug mogelijk leest hij wat er staat. Al na enkele woorden wordt Guus helemaal blij. Kunstenaar. Burgemeester. Minister-president. Als hij dat eens zou kunnen worden, dan is hij de baas van het land!

Architect. Guus vindt het maar een moeilijk woord. Maar hij weet heus wel wat het betekent. Dan ga je allerlei dingen ontwerpen, bijvoorbeeld gebouwen of schepen. Dat lijkt hem wel wat. Dat kan allemaal op de computer. Als hij een groot scherm heeft, kan hij het vergroten. Dat komt helemaal goed!

Hij leest verder en ziet nog meer staan: Blindengeleidehonden opvoeden. Werken bij de bank. Dan moet je goed kunnen rekenen, bedenkt Guus. Hij vouwt het briefje weer op en stopt het terug in zijn schatkist. Hij is dus toch best een gewone jongen. Wat iedereen er ook van zegt. Hij weet het gewoon zeker.

7 BLAUWE LIJM

Voorzichtig sluipt Guus de school binnen. Het is nog heel vroeg. Als het goed is, zijn de leerkrachten nog in de lerarenkamer. Elke maandagochtend beginnen de leerkrachten de week met elkaar. Hij doet de schooldeur heel zachtjes achter zich dicht. Toch schrikt hij nog van het geluid als de deur weer in het slot valt. Zijn hart bonst in zijn keel. Heel even wacht hij of hij iemand hoort aankomen. Het blijft stil. In de verte hoort hij mensen lachen. Dat moet vast in de lerarenkamer zijn.

Voetje voor voetje loopt Guus verder. Vanmorgen was hij al extra vroeg wakker. Hij had zijn plan goed doordacht. Maar het moeilijkste was nog dat zijn moeder hem extra vroeg op school moest brengen. Hij was zo blij dat zijn moeder hem geloofde. Anders was zijn plan al in duigen gevallen voor hij eraan had kunnen beginnen. Hij had gezegd dat de meester hem wilde helpen bij het bouwen van een kasteel. In de klas maken ze allemaal hun eigen kasteel. Ze moesten op internet opzoeken hoe een kasteel er uitziet en dat dan precies namaken. Het is echt een priegelwerkje. De meester had aangeboden dat hij zou helpen. Moeder geloofde dit verhaal en bracht hem dus extra vroeg naar school. Guus heeft nog nooit zo'n grote leugen aan zijn moeder verteld. Hij heeft het verhaal al wel twintig keer in zijn hoofd geoeffend. Dat van het kasteel klopt wel. Dus hij heeft niet alles gelogen. Maar dat de meester hem vanmorgen zo vroeg wilde helpen, dat is niet waar.

Guus gaat verder de gang in. Zijn schoenen piepen op de plavuizen. Voorzichtig zet hij ze neer, zodat ze geen geluid maken. Boem! Er wordt ergens een deur dicht gegooid. Guus schrikt. Hij kijkt gauw om zich heen om te zien waar hij zich kan verstoppen. De deur van groep drie staat open, hij glipt snel naar binnen. De voetstappen gaan de andere kant op. Gelukkig. Guus haalt diep adem en kijkt de gang in. Geen beweging te zien. Of toch wel? Hij kijkt nog eens goed. Nee niets. Hij gaat snel verder, naar zijn eigen klas.

In de kast zoekt hij zijn lijm op. Hij gebruikt altijd de blauwe lijmstift. Vroeger had hij een eigen lijmpot. Er zat altijd een druppeltje blauwe inkt in, zodat hij de lijm goed kon zien. Doorzichtige lijm vindt hij maar onhandig. Uit zijn rugzak pakt hij zijn pet. Een blauwe. Het is een oude pet. Eigenlijk past hij hem niet

meer zo goed. Hij loopt naar de deur, waar het haakje zit. Daar hangt hij altijd zijn pet op.

Als de zon dan te fel schijnt in de klas, mag hij zijn pet op doen. Het haakje helpt hem ook om zijn pet niet kwijt te raken.

Hij haalt de dop van de lijmstift af en legt de dop neer. Voorzichtig draait hij de lijm omhoog en smeert het op het haakje. Guus denkt even na. Zou het zo genoeg zijn? Voor de zekerheid smeert hij er nog wat op. Zijn hart bonkt nog steeds heel hard. Dat komt vast omdat hij iets stiekems doet. En stiekem is niet fijn. Maar ja, hoe moet hij anders de dief opsporen?

'Kom op Guus, doorzetten!' zegt hij tegen zichzelf. Hij schrikt van zijn eigen stem. Hij hoopt dat niemand hem gehoord heeft. Hij smeert ook nog wat lijm op zijn pet en hangt hem dan aan het haakje. Hij duwt hem stevig aan. Dat moet genoeg zijn. Tevreden kijkt hij naar zijn werk. Nu vlug de spullen opruimen. Hij kijkt om zich heen waar hij de dop heeft gelaten. Hij ziet hem niet. Hoe laat zou het zijn? Hoeveel tijd heeft hij nog? Dan de lijm maar terugzetten zonder dop. Het is niet anders. Hij pakt zijn rugzak weer op. Zijn werk is klaar. Gauw naar buiten en wachten tot de bel gaat. En dan zal hij zijn goede pet in zijn rugzak doen.

'Hé Guus, psst', fluistert Nova.

'Guus! Psst. Guus, je handen', probeert Nova nog eens. Guus kijkt aandachtig op zijn beeldscherm. Hij draait aan de knop om nog verder in te zoomen. Nova schopt tegen zijn stoelpoot om de aandacht van Guus te trekken. Guus kijkt naast zich.

'Je handen. Ze zijn helemaal blauw', fluistert Nova. Guus kijkt eens naar zijn handen. En inderdaad, ze zijn helemaal blauw.

'Wat is het?' vraagt Nova.

'Oh niks', fluistert Guus terug. Hij stopt zijn handen onder zijn tafel en probeert de harde lijmrestjes eraf te peuteren. Hij hoopt niet dat zijn plannetje nu wordt ontdekt. Hij probeert met zijn camera zijn pet op te zoeken. Eigenlijk wil hij graag weten of zijn pet er nog hangt. Ja, zijn pet hangt nog keurig aan het haakje.

Guus is enorm blij dat het pauze is. Nu kan hij met Joey overleggen over de volgende stap. Hij heeft zijn andere pet niet meer teruggevonden. Dat blijft toch wel een vreemd verhaal. Toch kan hij nog niet geloven dat er in de klas een dief zit. Guus zoekt in zijn rugzak naar zijn pet, hij smeert zich in met zonnebrand en gaat dan met de andere kinderen naar buiten. Joey staat al op hem te wachten.

'En? Is het gelukt?' Ze lopen samen naar een rustig plekje op het plein. 'Ja, het was wel loeispannend! Maar de meesters en juffen zaten nog in de lerarenkamer. Dus dat ging goed.'

'Oh gelukkig. Dus niemand heeft je gezien?'

'Nee, volgens mij niet.' Guus en Joey lopen achter de fietsenstalling langs. 'Kijk uit, een bal!' Voordat Guus het goed en wel doorheeft, schopt Joey de bal keihard weg.

'Kijk effe uit joh!' roept hij naar een stel jongens. Guus is maar wat blij dat Joey niet bang is voor de jongens uit groep 8.

'Maar Joey, stel dat er nu niets meer gebeurt in de klas? Dan weten we nog steeds niet waar mijn pet is gebleven.'

'Wacht maar af', zegt Joey. 'Mijn oom zegt altijd...'

'Ja, ja, je oom...', zucht Guus.

'Jouw oom kan dan wel boeven vangen, maar die van hem zitten niet in een klas.'

'Dat is waar.' Joey grinnikt.

'Maar boeven maken een keer een fout en dan worden ze gepakt. Echt waar!'

'We zullen het zien', zegt Guus.

'Zien? Ik wel ja', zegt Joey terwijl hij Guus een beuk geeft. Guus kan er wel om lachen. Deze grappen worden thuis ook vaak gemaakt.

Als ze weer naar binnen gaan, kijken ze allebei naar het haakje. De blauwe pet hangt er nog steeds.

'Er zit wel veel lijm op', zegt Joey zachtjes tegen Guus.

'Het is maar goed dat je pet blauw is. Maar de grijze muur zit er ook onder.'

'Oeps, foutje. Mijn handen zaten er ook onder. Eén keer raden wie dat natuurlijk als eerste zag.' Joey denkt even na, terwijl ze verder de klas inlopen.

'Die nieuwsgierige Nova zeker?'

'Ja, die was het. Hoe weet je dat? Heeft ze het je verteld?'

'Nee joh, maar die zit het dichtst bij je. Logisch.' De jongens zoeken allebei hun plek op. Meester Liam maant de klas tot stilte.

8 WAT IS ER?

'Uno!' roept Guus. Hij drukt zijn laatste kaart stijf tegen zijn buik. Nu kan Esmée niet afkijken welke kleur kaart hij nog heeft. Guus kijkt naar zijn zus, die een kaart neer moet leggen. Hij hoopt dat hij weer als eerste uit is. 'Kom op, Esmée', zegt moeder, 'je maakt het zo wel heel spannend.' Met een grote klap legt Esmée haar kaart op tafel. Een plus vier. Guus baalt er stevig van, maar laat het niet merken. Hij zegt niets en pakt vier kaarten van de pot.

'Welke kleur wordt het nu?' vraagt Esmée. Guus hoort aan haar stem dat ze eigenlijk moet lachen. Hij kan er wel tegen. Dat is niet altijd zo. Guus vindt het niet altijd leuk als ze een spel spelen wat hij niet goed kan zien. Als ze Ligretto spelen, wint Esmée altijd. Dat spel gaat zó snel en er liggen zoveel kaarten tegelijk op tafel. Guus zucht ervan als hij daaraan denkt. Daarom speelt hij veel liever Uno.

'Het wordt geel!'

Als de telefoon gaat, springt Esmée op.

'Ho!' roept moeder, 'ik neem op. Jij bent met Guus Uno aan het spelen.' Esmée gaat weer zitten. Ze schuift haar stoel net iets te hard tegen de tafelpoot.

'Met Julia Kramer', klinkt het in de keuken. Guus en Esmée spelen verder. Maar ongemerkt spitst Guus toch zijn oren. Hij probeert te luisteren naar het gesprek. 'Ja hoor, dat kan wel even.' Guus vindt het altijd grappig als je maar één kant van het verhaal hoort. Hij probeert dan te raden wat de andere persoon aan de telefoon zegt.

'Ik moet hier natuurlijk even overleggen, maar ik ben wel enthousiast, ja.' Guus heeft geen idee wat de meneer aan zijn moeder heeft gevraagd. Of is het een vrouw? Dat kan ook. Guus probeert weer op zijn kaarten te letten. Gelukkig, hij vindt nog een goede kaart die hij op de stapel kan leggen.

'Waar wordt het geld aan besteed?' hoort hij zijn moeder vragen. Geld? Guus begrijpt er niets meer van. 'Snap jij waar het over gaat?' vraagt hij aan Esmée.

'Nee, weet ik veel. Dat horen we straks wel, joh.'

'Het is afschuwelijk, ja.' Het wordt steeds vreemder. Geld en afschuwelijk. Waar heeft mama het over?

'Uit!' roept Esmée hard. Guus schrikt ervan.

'Oh, maar jij hebt geen Uno gezegd!'

'Tja, dan heb jij niet opgelet. Kom we ruimen op.' Guus raapt alle kaarten bij elkaar en maakt er een mooie stapel van. Esmée stopt ze in het doosje.

'Is goed. U hoort nog van mij. Tot ziens!'

Esmée en Guus draaien zich allebei tegelijk om.

'Waar ging dat over, mam?'

'Zo, jullie zijn nieuwsgierig! Ik ga eerst met papa overleggen en daarna zal ik het jullie vertellen.' Esmée probeert het nog een keer, maar mama zegt niets.

Guus moet die avond gewoon op tijd naar bed. Mama wil nog steeds niet vertellen wie ze gesproken heeft.

'Ik ga je morgen meer vertellen en ik denk dat ik je nodig heb.' Dat was het enige wat ze erover heeft gezegd. Toen is Guus maar naar boven gegaan. Dertien treden op. Nu ligt hij in zijn bed. Mama zegt altijd dat hij een grote fantasie heeft, maar nu kan hij niet bedenken waar het over kan gaan. Waar heeft zijn moeder hem voor nodig? Hij is de jongste thuis. Dat betekent vaak dat ze hem juist niet nodig hebben. Hij is vaak te klein of hij kan het toch niet zien.

Opeens schrikt Guus. Het zal toch niet over school gaan? Zou de meester het hebben ontdekt? Zou hij hebben gebeld over de lijm op de muur? Guus krijgt het er warm van. Hij draait zich nog eens om in zijn bed. Mama zei wel dat ze het afschuwelijk vond. Het was maar een beetje lijm, bedenkt Guus, zo erg was het toch niet. En hij wilde daarmee juist iets oplossen. Guus snapt wel dat de meester dat niet kan weten. Het dekbed ligt half op de grond. Hij schopt het er met zijn voeten helemaal vanaf. Maar na een poosje krijgt hij het koud. Met zijn voet bungelt hij over de rand van zijn bed. Guus zucht ervan. Zo kan hij nooit slapen. Hij zou ook naar beneden kunnen gaan. Dan kan hij zelf aan mama vertellen wat er is gebeurd op school.

Voorzichtig stapt hij zijn bed uit. Het licht op de overloop brandt nog. Maar ook zonder licht weet hij de weg wel te vinden. Hij weet precies waar de trapleuning begint. Langzaam loopt Guus de trap af. Maar na vijf treden stopt hij. Moet hij dit wel doen? Hij had met Joey dit plan gemaakt. En als hij nu naar

mama gaat, weten ze nog steeds niet wie zijn pet heeft gestolen. Guus voelt aan de trapleuning of die wel stevig aan de muur zit. Hij krijgt er geen beweging in. Zal hij wel gaan? Zal hij niet gaan?

Opeens hoort hij de voordeur opengaan. Guus schrikt. Dat betekent dat zijn vader thuiskomt van een vergadering. Zo vlug hij kan, maar ook zo stil hij kan, rent hij terug naar boven. Hij moet nu snel gaan slapen. Hij grijpt het dekbed van de grond en laat zich in zijn bed vallen. Guus weet het zeker. Hij gaat het niet vertellen. Nog niet. Eerst met Joey overleggen. Guus probeert een lekker holletje te maken in zijn bed. Oh wat stom, denkt Guus, als hij iets afschuwelijks had gedaan op school, had mama het echt wel gezegd. Dan zou ze hem stevig aan de tand voelen. Daar zou ze echt niet mee tot morgen wachten. Het gaat vast over iets anders. Guus is een beetje opgelucht en valt al vlug in slaap.

De volgende morgen is Guus toch een beetje gespannen. Hij weet niet helemaal zeker of mama niets weet. Misschien krijgt hij toch op zijn kop als zijn moeder weet van de lijn aan de muur. Hij doet deze morgen extra goed zijn best. Hij heeft zich vlug aangekleed. En hij heeft de vaatwasser leeggehaald. Helemaal zelf, zonder dat mama het hem vroeg. Hij was blij toen ze hem heel vriendelijk bedankte. Haar stem klonk vrolijk, zodat Guus nu ook wat vrolijker is.

‘Willen jullie nog weten wat ik gisteren te bespreken had, jongens?’ Guus gaat recht op zijn stoel zitten.

‘Ja mam, vertel’, zegt Esmée. Guus slikt zijn laatste stukje brood door. ‘Jij niet, Guus? Wil jij het niet weten?’ vraagt mama.

‘Ja, ja, dat wil ik wel.’ Guus verslikt zich bijna. Wat zou er nu komen?

‘Weten jullie nog dat jullie een poos geleden naar het Jeugdjournaal keken? Volgens mij waren we allemaal verdrietig toen we zagen wat er met kinderen met albinisme gebeurt in Tanzania, toch?’ Esmée en Guus zeggen allebei niets. Ze wachten af. Guus weet nog wel hoe verdrietig en boos hij toen onder zijn dekbed was gekropen.

‘Ik heb contact gehad met een meneer. Deze meneer heeft een stichting opgericht die juist opkomt voor mensen met albinisme in Tanzania. Ze sturen zonnebrandcrème op en kleding met lange mouwen en petten. Ze maken een stripboek, waarin ze uitleggen wat albinisme is. Niet alle mensen kunnen lezen

en schrijven, maar door een stripboek kunnen ze het toch begrijpen.' Mama stopt even met vertellen en stapelt de ontbijtbordjes op.

'Ja mam, en nu?' vraagt Esmée. Guus heeft ook heel veel vragen in zijn hoofd. Maar soms zijn het er teveel, dan weet hij niet waar hij moet beginnen.

'Papa en ik hebben het erover gehad en wij willen deze stichting graag helpen. Op school willen ze ook acties gaan houden, om geld in te zamelen. Zo komt er een hele grote ton in de hal te staan, waar lege flessen in verzameld kunnen worden. Dus, doen jullie mee?'

'Worden er ook nog andere acties gehouden? Lege flessen inzamelen vind ik een beetje saai', zegt Esmée.

'Ik niet', zegt Guus, 'ik wil die flessen wel bij de supermarkt inleveren. Juist leuk.'

'Dat is super, Guus. En Esmée, heb jij een ander idee?'

Guus zoekt zijn schooltas op en hoort op de achtergrond mama en Esmée verder praten. Over een high tea, uitnodigingen maken, alles versieren. Echt iets voor meisjes, denkt Guus. Hij wil wel sjouwen met lege flessen. Hij zal ervoor zorgen dat er heel veel geld wordt gespaard.

Eigenlijk kan hij zich niet voorstellen hoe het is om in Tanzania te wonen. Hij heeft albinisme. Maar hij is hier veilig en kan gewoon naar school. Oké, met wat hulp soms. En hij heeft zonnebrandcrème en ook speciale kleren die de zonnestralen tegenhouden. Hij hoeft niet bang te zijn dat hij ontvoerd wordt omdat hij wit is. Hij wordt weer boos, als hij daaraan denkt. Guus kijkt op het klokje van de oven hoe laat het is en schrikt van de tijd.

'Mam, kom, ik moet naar school!'

9 WAT EEN DAG

Guus legt zijn potlood neer. Het lukt niet vandaag. Hij wilde een ridder tekenen, maar het lijkt nergens op. Boos zoekt hij zijn gum op. Maar ook dat lukt niet. Waar is zijn gum? Heeft iemand nu ook nog zijn gum gestolen? Hij kijkt de kant van Joey op, maar kan niet zien of Joey naar hem kijkt. Hij gaat nog een keer zoeken in zijn etui. Niets. Alle potloden en pennen stopt hij weer terug.

‘Zoek je iets, Guus?’ vraagt juf Anne. Ze staat bij zijn tafeltje.

‘Mijn gum, ik kan hem niet vinden.’

‘Is deze van jou? Lag onder je stoel.’ De juf legt een gum op zijn tafel. ‘Dank u wel’, zegt Guus zacht.

‘En is deze dop soms van jouw lijm?’ Guus schrikt en voelt dat hij vuurrood wordt.

‘Ik wil straks met je praten. In de pauze blijf je even zitten.’ Juf Anne loopt weer verder. Guus vergeet dat hij een ridder wilde tekenen. Hij prikt met zijn potlood gaatjes in zijn gum.

Als de bel gaat, blijft Guus zitten. Hij heeft al zijn spullen opgeruimd en zit aan een lege tafel te wachten.

‘Joey, wacht buiten maar op Guus. Ik wil hem nog even spreken.’ Guus is blij dat zijn vriend op hem wil wachten. Maar dit gesprek zal hij zelf moeten voeren.

Juf Anne gaat voor hem zitten.

‘Zo Guus, vertel. Hoe komt die lijm aan de muur? Het is blauwe lijm, dus het is van jou. Het is jouw haakje voor je pet, dus vertel.’ Guus schrikt van de felle stem van juf Anne. Dit is niet de stem die ze gebruikt als ze verhalen vertelt over vroeger. Guus friemelt wat aan zijn trui en haalt eens diep adem.

‘Sorry juf. Ik wilde niet dat de muur eronder kwam. Ik wilde iets oplossen. Ik gebruikte teveel lijm, maar ik zag het niet. Echt juf, ik deed het niet expres! En toen rolde ook de dop nog weg.’ Guus gaat van de spanning heel vlug praten.

‘Waarom vraag je dan geen hulp? Dit kan gewoon niet, Guus. Ik had dit niet van jou verwacht. Ik wil dat je het allemaal netjes op gaat ruimen. Je gaat naar John toe en vraagt om schoonmaakdoekjes. Je vraagt maar of hij weet hoe je lijm van de muur krijgt.’ Juf Anne is weer gaan staan. Guus blijft zitten.

‘Nou, kom op, wat blijf je daar nu zitten? Actie graag!’ Guus weet niet hoe vlug hij op moet staan.

Hij loopt de gang in, op zoek naar John. Meestal is hij in zijn kamer te vinden waar je ook kunt kopiëren. Guus besluit om daar als eerste te gaan kijken. Hij baalt er wel van dat hij nu niet buiten kan spelen. Buitenspelen is veel leuker dan schoonmaken. De deur van het kamertje staat open. Guus kijkt naar binnen, maar ziet niemand. Het kopieerapparaat maakt herrie en spuugt het ene blaadje na het andere uit. Guus vindt het prachtig om te zien. Hij bukt een beetje en kan dan precies zien hoe de blaadjes eruit rollen. Hij vindt het wel een beetje stinken.

Het apparaat lijkt wel te zuchten onder al het werk en stopt er dan opeens mee. Guus kijkt op het schermje. Er knippert een lampje en er staat een pijl bij lade twee. Hij weet best wat het betekent: het papier is op. Hij heeft John weleens eerder geholpen en toen mocht hij de lade vullen met nieuw papier. Guus besluit dat hij John nu ook best kan helpen. Hij kijkt om zich heen waar de dozen met papier staan. Er staan vier dozen op elkaar. En de bovenste is open. Guus kan er precies bij en haalt er een dik pak papier uit. Nu moet het in lade twee. Met twee handen houdt hij het dikke pak papier vast, maar nu kan hij de lade niet opendoen. Guus vindt zichzelf een sufferd. Hij had beter moeten nadenken. Hij legt het pak papier even op een stoel en zoekt op zijn hurken naar de goede la. Gelukkig staan er grote cijfers op, dat is makkelijk! Hij trekt de la met twee handen open. Nu het papier er nog in en dan klaar. Voorzichtig doet hij de la weer dicht. Het apparaat begint gelijk weer herrie te maken. Guus is best trots op zichzelf. Dit is maar mooi gelukt.

'Zo, jongeman, neem je mijn werk over?' Guus schrikt van de stem, maar hij hoort dat John niet boos klinkt.

'Ja, ik heb het papier bijgevuld.'

'Dat is geweldig, jongen. Daar heb je mij maar mooi mee geholpen! Ik ben reuzeblij dat jij je pauze doorbrengt bij het kopieerapparaat.' John moet er zelf om lachen en geeft Guus een klap op zijn schouder. Guus voelt dat John hele grote handen heeft. Guus weet opeens weer waarom hij hier was.

'Nou, ik moest in de pauze iets schoonmaken, en...' stamelt Guus.

'Schoonmaken?' broemt John.

'Ja. Weet u hoe ik lijm van de muur krijg?'

'Lijm? Hoor ik dat goed? Lijm?'

'Ja meneer, u hoort het goed', zegt Guus.

'Ik zal maar niet vragen hoe dat kan. Kom, we maken een emmer met sop. Doekje erbij en dan komt het vast goed. En anders heb ik nog wel lijmoplosser.' Guus moet vanbinnen een beetje lachen. Opa heeft het ook altijd over een emmer met sop. Maar John is ook een soort opa van de school. Hij loopt opgelucht met John mee.

'Als jij het doekje meeneemt, dan draag ik de emmer wel.' Guus loopt voorop en gaat naar zijn lokaal.

'Jongen toch, wat een prachtige kleur.' Guus probeert naar het gezicht van John te kijken om te zien of John het echt meent.

'Nou poetsen maar, jongen.' Guus laat het doekje in de emmer vallen en vist hem er daarna weer uit. Het water is wel een beetje warm, maar hij zegt er niets van. Hij wringt het doekje uit en begint te poetsen.

'Kom eens hier, jongen. Je pet zit zelfs vast aan het haakje.' John haalt een mesje uit zijn zak en snijdt de pet voorzichtig los. Met het mesje schraapt hij over de muur.

'Het komt helemaal goed. Zie je wel?' Guus poetst de muur nog eens en vindt dat het er prima uit ziet. John neemt het doekje van hem over.

'Zo is het genoeg, hoor. De rest verf ik wel een keer bij. Wedden dat de juf het niet ziet?'

'Dank u wel, meneer.' Guus is opgelucht en draagt nu de emmer zelf naar de keuken.

'Beloof me één ding, jongen. Geen lijm meer op de muur.'

'Beloofd!' roept Guus. Hij is superblij met John! John heeft helemaal geen vragen gesteld! Guus neemt zich voor dat hij John heel vaak gaat helpen. En als hij jarig is, neemt hij twee traktaties mee voor John.

Het laatste halfuur gaat de juf voorlezen. De klas heeft op deze vrijdagmorgen voldoende punten bij elkaar gespaard. De juf heeft dat aan het begin van dit schooljaar bedacht, zodat de klas hard zou werken. Soms vergeet de klas weleens dat er punten verdiend kunnen worden. Maar vandaag zijn het er genoeg en gaat de juf voorlezen. Guus heeft er zin in. Want de juf kan dat heel goed. Ze gebruikt heel veel gekke stemmetjes, dat maakt het nog leuker.

'Maak een kring, jongens!' Guus tilt zijn stoel op en loopt helemaal naar voren. Het is even een herrie in de klas, omdat iedereen een plekje zoekt. De tafels worden zoveel mogelijk naar de kant geschoven, zodat ze een grote kring kunnen maken.

'Joehoe!' roept Yasmin door de klas, 'voorlezen, voorlezen!' Guus wil zijn stoel naast de stoel van de juf zetten, maar ziet dat Mats daar al zit. Hij twijfelt even wat hij zal doen. De hele klas weet dat hij daar mag zitten, zodat hij het boek ook kan zien. De juf kiest vaak boeken uit waar prachtige tekeningen in staan.

'Mats, wil je even opschuiven? Dan kan ik hier zitten.'

'Nee, ik zit hier, dat zie je toch?' snauwt Mats. Guus kijkt om zich heen waar de juf is. Hij weet even niet hoe hij dit moet oplossen. Het is in de klas nooit een probleem, iedereen helpt hem als dat nodig is. Guus kijkt om zich heen en ziet dat iedereen een plekje heeft gevonden. Hij staat daar in de kring, met zijn stoel. De klas is inmiddels stil geworden.

'Mats, maak eens plaats voor Guus', zegt juf Anne.

'Ik zit hier!' zegt Mats met een boze stem. Mats is niet van plan om op te staan.

'Mats', zegt de juf nog een keer. Mats zucht diep.

'Mats, nog één waarschuwing!' Juf Anne staat op en pakt de stoel van Mats beet. Mats staat op.

'Hij mag altijd alles!' roept hij boos. Guus zegt niets en zet zijn stoel neer.

Op het moment dat Guus wil gaan zitten, trekt Mats de stoel naar achteren. Guus valt op de grond en voelt een stekende pijn in zijn rug. Tranen prikken achter zijn ogen. Hij wil niet huilen, maar de tranen komen vanzelf. Juf Anne is inmiddels gaan staan en stuurt Mats naar de directeur. Daarna buigt ze zich over Guus heen. De leerlingen praten allemaal door elkaar.

'Guus, Guus, gaat het?' Guus hoort dat de juf echt heel bezorgd is.

'Kun je overeind komen, Guus? Gaat dat lukken?' Als Guus weer op zijn stoel zit, wordt de klas weer rustig. Celeste komt aanlopen met een bekertje water.

'Je had je nek wel kunnen breken', roept Yasmin. De kinderen weten allemaal dat het heel gevaarlijk is om een stoel achter iemand weg te trekken. Guus veegt zijn tranen af aan zijn mouw. Hij neemt een slokje water. De pijn zakt gelukkig wat af.

'Als het niet gaat, moet je het zeggen, hoor', zegt juf Anne.

'Ik ga straks praten met Mats. Ik weet niet waarom hij zo reageerde, maar dit kan niet. Hebben jullie ruzie gehad?' Guus schudt zijn hoofd. De juf gaat zitten en pakt het voorleesboek.

Guus weet later niet meer waar het verhaal over ging.

10 KUN JE HET ZIEN?

'Wat een rotstreek van Mats, zeg!' roept Joey. Hij is met Guus mee gegaan naar zijn huis. Op vrijdagmiddag zijn ze altijd vrij van school. Ze zitten aan de keukentafel en hebben wat lekkers gekregen. Ze hebben het hele verhaal aan mama verteld. Zij is erg geschrokken en heeft gelijk de telefoon gepakt. Nu staat ze in de gang met de juf te praten, zodat de jongens het telefoongesprek niet kunnen horen.

De jongens weten niet wat ze zullen gaan doen. Joey wil buiten spelen, maar Guus heeft daar geen zin in. Het liefst wil Guus een filmpje kijken. Maar het is mooi weer, en dan mag het nooit. Nu vervelen de jongens zich. Ze zeggen niet veel tegen elkaar. Toch kunnen ze niet verstaan wat moeder allemaal zegt. Ze drinken hun glas limonade leeg.

'Heb je het boekje nog?' vraagt Joey opeens.

'We kunnen verder gaan speuren. Gewoon allerlei dingen opschrijven.' 'Oké', zegt Guus. Hij heeft er niet zo veel zin in, maar weet anders ook niet wat ze kunnen doen. Hij is gewoon boos. En ook verdrietig. Soms zijn er gewoon van die dagen dat niks lukt, denkt Guus. Zijn tekening van de ridders lukte al niet. Daarna was zijn gum kwijt. Toen het gesprek met de juf. Gelukkig is de muur weer schoon. En daarna het gedoe met Mats.

Joey loopt de trap op naar de kamer van Guus. Guus volgt hem. Hij neemt twee treden tegelijk. Dan zijn het maar zeven stappen in plaats van dertien. Hij zegt het maar niet tegen Joey. Ze ploffen neer op het bed. Joey heeft het boekje erbij gepakt.

'Oké, wat kunnen we nog meer opschrijven?' Guus denkt diep na.

'Ik dacht vanmorgen dat iemand ook mijn gum had gestolen.'

'Echt? Ben je hem kwijt?'

'Nee, de juf zag hem onder mijn stoel liggen.'

'Oh, dan hoeven we dat niet op te schrijven, toch?'

'Weet jij nog wie er ziek waren, toen je pet verdween?' vraagt Joey.

'Waarom wil je dat weten?'

'Nou, die kinderen hebben het dan niet gedaan.'

'Oh, dat is slim.' Guus vindt dat zijn vriendje hele slimme dingen bedenkt. Hij denkt heel diep na.

'Eigenlijk hadden we dat gelijk op moeten schrijven. Nu weet ik het niet meer zo goed.' Joey is het met hem eens.

'Zou het kunnen dat Mats er iets mee te maken heeft?'

'Mats?' vraagt Guus, 'hoezo? Alleen omdat hij mijn stoel wegtrok?'

'Zou toch kunnen?'

'Alles kan', zegt Guus.

'Maar ik heb nooit eerder ruzie gehad met hem. Dus waarom zou hij dan mijn pet stelen?'

'Dat weet ik ook niet.' Joey zucht en gooit het boekje op het bureau.

'We komen er op deze manier nooit achter.'

'Zullen we vragen of we lege flessen mogen ophalen in de straat?'

'Waarom?' Joey vindt het maar een raar idee.

'Nou, op school gaan we lege flessen verzamelen. Die lege flessen brengen we naar de winkel en daar krijg je geld voor.'

'Ja, statiegeld', weet Joey.

'Dat geld geven we dan aan een stichting die zorgt voor kinderen met albinisme in Afrika.'

'Zijn ze dan arm?' vraagt Joey.

'Dat weet ik niet', zegt Guus.

'Maar als je albinisme hebt, ben je daar niet veilig. Wist je dat ze daar die kinderen ontvoeren? Ze denken dat hun botten een soort medicijnen zijn.' Joey is even stil.

'Hoe weet je dit allemaal?' wil hij weten.

'Dat werd op het Jeugdjournaal verteld. En nu gaan we die mensen daar helpen.'

'Dus als jij daar zou wonen, zou je er dus niet meer zijn?'

'Ja, dat zei mijn zus ook al.'

'Nou, ik ben blij dat je hier woont. Kom, dan gaan we het vragen aan je moeder.' Joey springt op, maar Guus is sneller en doet zijn kamerdeur open. Ze rennen de trap af.

'Mama!' roept Guus halverwege de trap.

'Mama! Mogen wij lege flessen ophalen?' Maar ze zien haar helemaal niet.

'Mama!' roept Guus nog een keer. In de keuken is ze ook niet.

'Ze is in de tuin', zegt Joey.

'Ze praat met de buurvrouw.'

'Ik doe vast mijn schoenen aan, het zal vast wel mogen.' Ze zoeken hun schoenen op en gaan naar buiten.

'Mama!'

'Jongens, ik hoor jullie heus wel. Niet zo schreeuwen. Wat willen jullie vragen?'

'Mogen wij lege flessen ophalen bij mensen in de straat?' De buurvrouw lacht.

'Je moeder heeft het net allemaal verteld. Ik ga voor jullie mijn lege flessen verzamelen, hoor. Goede actie van jullie.'

'Dus, mag het mam?'

'Is goed. Neem dan wel een tas mee. En Guus, smeer je nog even in met zonnebrand.'

Guus en Joey lopen door de straat. Joey draagt de tas. Er zitten al een paar lege flessen in.

'Bij wie gaan we aanbellen?'

'Oh, gewoon het volgende huis', zegt Guus. Hij loopt stevig door.

'Maar daar hebben ze een grote hond.'

'Ben jij bang voor een hond?' Guus moet er om lachen.

'Nee, ik ben niet bang. Maar deze hond is wel erg groot.'

'Je bent dus wel bang', vindt Guus. Joey zegt niks meer. Hij laat Guus voorop gaan. Zonder te aarzelen loopt Guus naar de voordeur.

'Waar zit de bel?' vraagt hij. Hij zoekt links van de deur en rechts van de deur. Maar hij ziet hem niet.

'Joey, zie jij de bel?' Joey komt dichterbij en drukt op de bel. Precies op dat moment klinkt er een luid geblaf. Joey schrikt zo enorm dat hij een grote stap naar achteren doet. Hij vergeet dat er een stoepje is en tuimelt achterover in de hortensiastruik. De tas laat hij los en de flessen rollen de stoep op. Guus begint heel hard te lachen. De hond begint nog harder te blaffen.

'Lach niet!' zegt Joey boos. Maar Guus kan niet stoppen.

'Haha! Ik zag die bel echt wel, die zit hier bij iedereen op dezelfde plek! Haha, maar nu moest jij aanbellen!' Hij geeft Joey een hand en helpt hem overeind.

'Vind je het geen goede grap?'

'Niet echt', bromt Joey. Hij raapt de lege flessen op en doet ze weer in de tas.

'Zal ik nog een keer aanbellen?' vraagt Guus.
'Ik loop verder, hoor.' Guus loopt achter Joey aan.

'Zullen we bij tante Ria aanbellen? Misschien heeft zij wel lege flessen voor ons.'

'Weet je dan waar ze woont?'

'Ja, in de straat hierachter en dan het derde huis, met het groene hekje.' Al vlug hebben ze het huis gevonden.

'Ik bel wel aan. Jij kan de bel toch niet vinden', grinnikt Joey. Guus moet er om lachen. Ze horen iemand aankomen. Het slot gaat van de deur en dan zwaait de deur open.

'Oh jongens, wat leuk dat jullie er zijn. Kom binnen.' De jongens kijken elkaar even aan en stappen dan naar binnen.

'Wat heb je voor tas bij je? Moest je boodschappen doen?' Guus zucht heel zachtjes en fluistert tegen Joey:

'Tante Ria wil altijd alles weten.'

'Wat zeg je, jongen?' Ze aait over zijn haar. Guus rilt er van. Hij heeft er zo'n hekel aan als ze dat doet.

'Kom, ik zal wat drinken voor jullie maken. Lusten jullie ook wat lekkers?' De jongens krijgen de kans niet om te antwoorden. Tante Ria kletst aan één stuk door.

'Lukt het op school, Guus? Kun je alles zien?'

'Lukt best hoor', zegt Guus.

'Soms kan hij de deurbel niet vinden, maar verder gaat alles goed hoor', fluistert Joey. De jongens moeten er allebei om lachen.

'Ik heb cola. Lusten jullie dat?'

'Echt, hebt u cola?' vraagt Guus. Cola past niet bij oude mensen, vindt hij. Maar hij vindt het wel lekker. Hij krijgt het thuis bijna nooit, alleen als er iemand jarig is.

'Ik lust het wel.'

'Ik ook.'

'Dan krijgen jullie cola!' Tante Ria verdwijnt naar de keuken. Ze komt terug met twee glazen en een fles cola. Het zijn hele grote glazen. Tante Ria schenkt ze helemaal vol!

'Leuk dat jullie langskomen', zegt tante Ria, 'moest je een boodschap halen?'

'We halen lege flessen op', legt Guus uit.

'Oh, waar is het voor?' wil ze weten. Guus wist dat ze dit zou vragen, maar hij heeft helemaal geen zin om een zielig verhaal te vertellen.

'Het is voor de arme kinderen in Afrika', zegt hij snel terwijl hij zijn lege glas weer neerzet.

'We hebben een actie op school.' Onder de tafel geeft hij Joey een schop en hoopt dat Joey zijn mond houdt.

'Ik lust nog wel meer drinken', zegt Joey.

'Ik ook', zegt Guus, 'dan hebben we alvast één lege fles, tante Ria. Heeft u er nog meer?'

'Ik zal eens kijken, jongens.' Tante Ria verdwijnt in de bijkeuken.

'Waarom gaf je mij nou een schop?' fluistert Joey.

'Omdat je verder niets moet zeggen over die kinderen met albinisme in Afrika', fluistert Guus terug.

'Waarom niet?'

'Omdat tante Ria mij al zielig vindt en dat wordt dan nog erger.'

'Ik snap het. Ik zeg niks.'

De jongens drinken hun glas leeg. Guus kan nog net een grote boer inhouden. Hij is blij dat tante Ria het niet hoort. Ze nemen de lege fles mee. Tante Ria kon geen andere flessen vinden. Maar ze heeft beloofd dat ze mee zal sparen.

Guus en Joey lopen terug naar huis. Ze vinden dat ze hard hebben gewerkt. Ze hebben nu twaalf flessen opgehaald.

'Hé Guus, een vraagje. Ben jij nu een albino of heb jij albinisme?' vraagt Joey.

'Heb je deze vraag zelf verzonnen?' vraagt Guus lachend. Hij krijgt geen antwoord.

'Heb jij griep of ben jij griep?' vraagt hij dan aan Joey. Het blijft heel even stil.

'Ik snap hem', zegt Joey dan.

'Maar', zegt Guus, 'ik vind het niet erg hoor als je albino zegt. Is lekker kort. En iedereen snapt het dan wel.'

'Oké.'

Als ze naar de voordeur lopen, hoort Guus de auto van zijn vader aankomen. Ze wachten tot hij uitstapt.

'Pap, we hebben lege flessen opgehaald!'

'Super, jongens. Goed bezig.'

11 NAAR HET STRAND

'Pff! Wat is het heet', zucht opa Ties. Hij veegt met een grote rode zakdoek het zweet van zijn voorhoofd. Guus vindt het ook heet. Gelukkig heeft oma een grote parasol neergezet. Nu kunnen ze in de schaduw aan het werk. Vader heeft een groot stuk hout gehaald. Opa gaat er een mooi bord van zagen. Dat bord komt in de school te staan, zodat iedereen weet dat ze lege flessen kunnen inleveren.

'Nou Guus, hoe groot moet het worden?' Met een potlood heeft papa de grootte van het bord getekend.

'Kijk, van hier tot hier', wijst papa aan. Guus volgt de bewegingen van zijn vader, om te zien hoe groot het bord gaat worden.

'Zo, dat is groot. En gaat u dat zagen, opa?' Opa Ties heeft een grote elektrische zaag opgezocht.

'Ja, rechttoe rechtaan, dat is niet zo moeilijk hoor!' Guus vindt het knap wat opa allemaal kan. Opa kan alles maken van hout. En oma kan alles maken van stof.

'Nu even aan de kant, jongen! Er niet te dicht op, dat vind ik gevaarlijk.' Guus doet gauw een stap naar achteren. De zaag maakt herrie en de houtsnippers vliegen hem om de oren. Het lijkt wel sneeuw, denkt Guus. Maar het sneeuwt helemaal niet, want het is loeiheet in de tuin. En de zon schijnt heel fel. Guus krijgt er zere ogen van. Hij trekt zijn pet nog wat dieper over zijn ogen.

'Wil jij kijken bij oma?' schreeuwt papa boven het lawaai uit.

'Ik lust wel wat kouds te drinken!'

Guus is blij dat hij even naar binnen kan. Oma is in de keuken.

'Mogen we wat drinken, oma?'

'Tuurlijk! Met dit weer moet je goed drinken!' Ze pakt een dienblad en zet er grote glazen op.

'Dit weer is niet fijn, hè?'

'Nee, niet echt', zegt Guus.

'Iedereen ging naar het strand vandaag. Behalve ik.'

'Ik ook niet', zegt oma lachend, terwijl ze Guus even bij zijn schouders pakt.

'Maar ik snap wat je bedoelt hoor', voegt ze er aan toe.

'We willen jouw huid niet aan deze felle zon blootstellen.'

'Blootstellen?' vraagt Guus, 'ik ga niet in mijn blootje.' Oma moet er hard om lachen.

'Ik mag ook niet in mijn blootje van opa.' Oma schenkt de glazen vol. 'Maar jouw huid verbrandt gewoon erg snel. En dat is niet goed hoor. Weet je wat je daar van kunt krijgen?'

'Ja, huidkanker', antwoordt Guus.

'Vandaag is de zon ook wel erg fel.'

'Misschien gaat papa vanavond nog met mij zwemmen, als de zon minder fel is.'

'Dat is leuk! Als ik nu eens wat lekkers maak, dan kunnen we met elkaar picknicken bij het water. Ik zal je moeder straks even bellen.'

'Ja, dat vind ik leuk', zegt Guus. Oma heeft altijd goede ideeën.

De mannen hebben hard doorgewerkt aan het bord. Guus heeft het bord geverfd, en papa heeft de letters gedaan. Opa heeft het bord nog geschuurd, zodat er geen splinters aan zitten. Guus vindt dat het heel mooi geworden is! De verf was wel heel dun door de hitte, maar het is gelukt. Hij hoopt dat iedereen lege flessen gaat sparen. Allemaal voor het goede doel.

'Pas op voor je hoofd, Guus.' Vader doet de klep van de kofferbak open. Hij legt de achterbanken plat, zodat het bord in de auto past.

'Tot straks oma!' roept Guus.

'Tot straks! Vergeet je je zwembroek niet?'

'U ook niet', lacht Guus, 'anders mag u van opa niet mee.' Guus gaat voorin zitten, naast zijn vader. In de auto naar huis denkt Guus nog eens na. Hij moet weer denken aan het Jeugdjournaal van een poos geleden.

'Papa, vindt u het ook stom dat albino's in Afrika niet veilig zijn?' Guus veegt het zweet van zijn voorhoofd en voelt dat zijn rug ook helemaal nat is.

'Aha, daar zat jij dus aan te denken... Ik vind het ook verschrikkelijk. Kinderen met albinisme hebben het niet makkelijk in Afrika. Het bijgeloof zit daar erg diep, dat is niet zomaar verdwenen. Tot die tijd zijn er veilige plekken waar ze worden opgevangen.' Guus moet er niet aan denken dat hij niet bij zijn eigen familie zou kunnen wonen. Dat zou hij heel erg vinden.

'Het geld wat we nu proberen op te halen, is voor een stichting die zonnebrandcrème en petten opstuurt naar die opvangplekken. In Afrika is het altijd heet. De zon schijnt daar echt altijd. De kinderen met albinisme verbranden daar dus heel snel. En de mensen weten dat niet.'

'Weten ze dat niet?' vraagt Guus verbaasd.

'Nee. Veel mensen kunnen niet lezen of schrijven. Maar er is een stripboekje gemaakt waarin wordt uitgelegd wat albinisme is. Dat stripboekje wordt nu vertaald en zal daar worden uitgedeeld.'

'Oh', Guus is er een beetje stil van. Hij neemt zich voor dat hij heel hard zijn best gaat doen om nog meer statiegeld op te halen.

Aan het eind van de middag zoekt Guus zijn zwemkleding op. Hij smeert zich eerst helemaal in met zonnebrandcrème. Zijn nek, zijn oren en zijn handen doet hij extra goed. Daarna doet hij zijn zwemkleding aan. Het is een stoer duikpak, met lange mouwen en lange pijpen. Guus weet nog dat hij het eerst maar een stom pak vond. Niemand had zo'n pak. Alleen hij. In Australië dragen bijna alle kinderen zo'n pak. Toen hij dat op televisie zag, wilde hij heel graag emigreren. Maar Esmée vond dat maar overdreven. Ze hadden toen vette ruzie gekregen. Hij vond dat zij maar makkelijk praten had. Zij kon gewoon een bikini aan of een badpak. Hij had haar een harde duw gegeven, zodat Esmée was gevallen. Ze gilte toen als een mager speenvarken. Mama was gekomen en had hen allebei naar hun kamer gestuurd.

Guus loopt voorzichtig de trap af, met zijn zwemtas op zijn rug. Het is veel te heet om de trap af te rennen. Hij hoort oma en mama beneden praten. Ze hebben eten klaar gemaakt en pakken nu alles in.

'Guus, draag jij deze tas naar de auto?'

'Zo, dat is een zware tas', zucht Guus. Hij krijgt het er nog warmer van. Iedereen helpt even mee en dan kunnen ze vertrekken. Guus mag met opa meerijden.

Na een uurtje rijden komen ze bij het strand aan. Er is genoeg parkeerruimte.

'Iedereen is al naar huis, jongen. Het hele strand is van ons', zegt opa vrolijk. Ze zoeken een mooi plekje uit. Mama legt de dekens neer.

'Wat doen we?' vraagt ze, 'eerst eten of eerst zwemmen?'

'Zwemmen!' roept Guus.

'Ik stem voor', zegt Esmée. Guus gooit zijn tas neer, doet zijn schoenen uit en rent met zijn sokken aan de zee in.

'Niet te diep hoor!' hoort hij oma nog roepen. Esmée doet het wat rustiger aan en voelt aan het water.

'Koud!' gilt ze.

'Echt niet! Het is niet koud.' Guus duikt het water weer in. Als hij zich omdraait, ziet hij papa aankomen. Hij plonst naar hem toe en probeert hem nat te spetteren. Maar papa duikt naast hem in het water. Proestend komt hij boven. 'Je lijkt wel een zeehond, pap!'

'Dan ben jij een ijsbeer!' Hij tilt Guus omhoog en gooit hem in een volgende golf het water weer in.

Druipend van het water zoeken ze hun plekje weer op. Mama heeft de knalrode parasol inmiddels neergezet. Guus probeert zijn handdoek te zoeken. 'Je maakt alles nat, Guus', moppert mama. 'Hier is je handdoek. En daarna smeer ik je nog een keer in.' Guus droogt zich af en zoekt een plekje onder de parasol. 'Waar is uw badpak, oma?'

'Jongen, ik in een badpak? Nee, dat ga je niet meemaken. Ik ga straks pootje baden. Dat vind ik al meer dan genoeg.' 'Ze vindt het water te nat', zegt opa lachend.

'Wat dachten jullie ervan?' zegt papa, 'het is al bijna zeven uur, ik lust wel wat lekkers.' Iedereen is het met hem eens. Oma pakt de koelbox erbij. Mama geeft iedereen een bordje. Guus probeert zijn bord zo recht mogelijk te houden. Er is stokbrood, rijstsalade, komkommer en fruit.

'Het is heerlijk', bromt opa met een volle mond. Niemand reageert, maar Guus weet dat iedereen wel zal knikken. Het lijkt of het eten nog lekkerder is als je het buiten opeet.

'Guus, wil jij nog stokbrood?' vraagt oma, 'of iets anders? En jij Esmée?'

'Lieverd, ga toch eens zitten! Als ze nog wat willen, vragen ze het wel', reageert opa.

'leuw!' gilt Esmée.

'Oh bah', zegt moeder, 'dit vind ik wel zo smerig!' Guus hoort opa en papa heel hard lachen.

'Wat is er?' wil Guus weten. Hij heeft geen flauw idee wat er gebeurt.

'Oh echt vies!' Esmée is inmiddels opgestaan en ook mama zet haar bord op het kleed.

'Haha! Die meeuw heeft het goed uitgekozen zeg!' Opa buldert van het lachen.

'Wat is er dan?' probeert Guus nog eens.

'Er heeft een meeuw op je moeders hoofd gepoept', zegt vader lachend.

'Lach maar', zegt mama bozig, 'help eens even.'

'Laat mij eens kijken.' Guus probeert op het hoofd van zijn moeder te kijken en ziet een grote witte klodder uit het haar druipen.

'Je zult nu toch even moeten zwemmen, lieverd', zegt papa.

'Ik vind het zelig voor mama', zegt Esmée, 'ik ga met u mee het water in. Ik zal uw haar wel uitspoelen.'

'Stinkt meeuwenpoep?' vraagt Guus.

'Wil je soms even ruiken?' zegt Esmée met een felle stem. Samen met mama loopt ze richting de zee.

'Laten we het eten maar opruimen, voordat er nog meer meeuwen komen', zegt oma.

12 LEGE FLESSEN ACTIE

Guus springt uit bed. Hij heeft reuze zin in deze dag. Vandaag gaat hij met papa het bord op school neerzetten. Als het goed is, heeft John een mooi plekje gemaakt in de hal. Guus kleedt zich vlug aan. In de haast vergeet hij zich te wassen en zijn haar te kammen. Hij roetsjt de trap af en slaat een paar treden over.

'Ho! Kalm aan!' roept papa.

'De school gaat echt niet eerder open voor ons.' Met moeite eet Guus zijn boterham op. Hij is als eerste klaar, maar moet van mama wachten op de anderen. Hij zucht ervan.

Als het eindelijk tijd is, haalt hij met papa het bord uit de bijkeuken. Het is nu goed droog. Met grote, duidelijke letters staat er op: LEGE FLESSEN ACTIE! Guus vond eigenlijk dat er geen spatie moest tussen flessen en actie. Maar opa vond de verdeling nu mooier. Dus is er toch een spatie tussen gedaan. Guus hoopt dat juf Anne er niets van zegt. Maar hij weet het niet helemaal zeker.

Papa parkeert zijn auto op het schoolplein.

'Oh, mag dat wel?' vraagt Guus.

'Vandaag wel. Soms moet je het jezelf makkelijk maken.' Als ze het bord naar binnen sjouwen, komt John al aanlopen.

'En, is het gelukt, jongen?' Ze zetten het bord neer.

'Ik heb het samen met opa en met mijn vader gemaakt', zegt Guus.

'Prachtig, jongen. Ik vind het prachtig.' Guus voelt zich helemaal blij worden van binnen. Hij is eigenlijk best trots.

'En kijk eens, ik heb mijn lege flessen vast meegenomen. Gooi jij ze maar in de ton, Guus! Dat zijn de eerste.' Guus pakt de tas aan van John. Er zitten vier flessen in. De lege flessen stuiteren op de bodem van de ton.

Even later gaat de bel en de kinderen stormen de gang in. Guus zoekt ook zijn weg door de drukte heen. Hij houdt niet zo van deze drukte, maar het is nu even niet anders. Hij hangt zijn pet aan het haakje en gaat aan zijn tafel zitten. Joey geeft een klap op zijn tafel.

'Gaaf zeg, dat bord. Heb je dat zelf gemaakt?'

'Ja, ongeveer ja', zegt Guus. Meester Liam vraagt om stilte. Hij loopt naar Guus en fluistert:

'Geen last meer van je rug?'

'Nee', fluistert Guus terug.

'Mooi.' Het duurt maar even en dan is het ook echt stil in de klas.

'We gaan beginnen met een nieuw lied! Dus ga er maar eens goed voor zitten.'

Meester Liam doet het digibord aan, zodat de kinderen de tekst kunnen mee lezen. Guus heeft zijn beeldschermloep ingesteld. Hij zoomt de tekst in.

Tjonge jonge, het is toch wat!

Wat is wat?

Nou dat is wat!

Toen was was was,

Was het wat.

Maar dat was dat is nu wat.

'Begrijpen jullie dit lied?' vraagt de meester. Het blijft heel stil in de klas.

Niemand reageert.

'Het heeft te maken met een raadsel. Luister goed: Voordat was was was, was was.....?' De meester eindigt de zin vragend en wacht op een reactie.

'Is!' roept Yasmin.

'Het is is.'

'Heel goed Yasmin. Knap gevonden.' De meester pakt zijn gitaar en zingt het een paar keer voor. In een mum van tijd kent de klas het lied ook. 'Morgen gaan we het door elkaar zingen. In canon. Maar nu aan het werk!'

De ochtend gaat vlug voorbij. Er is hard gewerkt. De meester is dik tevreden.

'Ik heb hier nog een brief voor jullie! Neem deze mee! En ik verwacht dat jullie heel veel lege flessen mee naar school nemen.' De meester deelt ondertussen de brief uit.

'Guus, wil jij er nog iets over vertellen?' Guus denkt even diep na.

'Nee hoor', zegt hij dan. Hij weet niet goed wat hij er nog meer over moet zeggen. Hij vouwt de brief op en stopt hem alvast in zijn tas. Er is geroezemoes om hem heen. Kinderen praten met elkaar over de brief.

'Albinisme? Wat is dat?' vraagt iemand.

'Oh, die kinderen worden ontvoerd!' roept weer een ander.
'Ik ga vanmiddag gelijk lege flessen verzamelen.' Het geroezemoes wordt steeds harder. De kinderen praten door elkaar heen.

Guus heeft het gevoel dat hij alle vragen moet beantwoorden. Maar daar heeft hij helemaal geen zin in. Hij zoekt zijn brooddoos op en loopt naar Joey toe.

'Ga je mee?' De kinderen die op school eten, worden verwacht in het overblijflokaal. Samen lopen ze door de gang. Guus vindt het fijn dat Joey soms ook gewoon stil is. Geen vragen stelt.

'Oh, ik ben mijn brooddoos vergeten', zegt Joey, 'ik loop even terug.'

'Oké.' Guus zoekt zijn plekje op en houdt de plaats naast hem vrij. Joey is al gauw weer terug.

'Moet je eens kijken', zegt Joey tegen Guus.

'Waar?'

'Nou, hier, in mijn broekzak.' Guus bukt en ziet dat Joey zijn hand uit zijn broekzak haalt. Er zitten allemaal snippers in.

'Wat is dat?' Guus pakt een aantal snippers en bekijkt ze van heel dichtbij.

'Dat is de brief over de flessenactie', zegt Guus.

'Ja! Weet je van wie?'

'Nee.'

'Ik zag dat Mats de brief verscheurde en in de prullenbak deed.' Er komen denkrimpeltjes op het hoofd van Guus.

'Waarom zou hij dat doen?'

'Volgens mij moeten we hem in de gaten houden, Guus.'

'Ja, maar waarom dan?'

'Ik denk dat Mats iets te maken heeft met al die rare dingen. Het verdwijnen van je fles zonnebrand, je pet en dat hij niet aan de kant wilde voor jou. En nu dit... Volgens mij is het Mats.'

Guus is er stil van. Waarom zou Mats dat doen? Hij begrijpt er niets van. Guus denkt niet meer aan zijn brooddoos, die nog steeds voor hem staat. Hij denkt aan Mats. Mats is een nieuwe jongen in de klas. Zijn ouders zijn uit elkaar. Hij is verdrietig, dat had de juf toen aan Joey verteld. Nu Guus er over nadenkt, vindt hij wel dat Mats niet echt bij de klas hoort. Hij speelt nooit mee.

'We weten het niet zeker, hoor', zegt hij tegen Joey.

'Nee, maar let maar op, hij is het.'

'Wat gaan we nu doen?'

'Nu niks', zegt Joey met een volle mond.

'Heb je het boekje bij je?'

'Nee, ligt thuis.'

'Dan gaan we het vanmiddag opschrijven', zegt Joey. Guus zucht eens diep en begint dan ook maar aan zijn boterham.

13 BOOS

'Je staat er vóór!' Guus doet net of hij zijn zus even niet hoort.

'Ga eens aan de kant!' Guus kijkt vol aandacht naar de natuurfilm op televisie. Elke week kijkt hij naar deze serie. Dit keer gaat het over haaien. De verslaggever staat in het water en vertelt er enthousiast over: 'Het zijn reusachtige dieren en ongevaarlijk voor de mens.'

'Guus!' hoort hij Esmée weer. Guus weet wel dat hij te dicht voor de televisie staat. Niemand kan dan nog iets zien. Maar hij wil het zo graag goed zien en dat kan alleen dichtbij.

'Hier, pak even een stoel', zegt moeder. Ze zet zijn stoel schuin voor de televisie. Esmée kan nu langs hem heen kijken. Guus buigt helemaal naar voren en precies op dat moment wordt de verslaggever gebeten!

'Oh, moet je kijken!' roept hij. Hij laat zich van zijn stoel glijden en probeert te zien wat er gebeurt. Een rifhaai heeft de man gebeten in zijn bovenarm. Hij bloedt enorm. Hij wordt door de anderen in de boot gehesen.

'Bah, wat eng. Zullen we naar wat anders kijken?' vraagt Esmée.

'Nee, dit is gaaf.' Esmée pakt de afstandsbediening en zapt naar een andere zender.

'Esmée! Niet doen!' Nu reageert Esmée niet op het protest van Guus. 'Mam, Esmée heeft hem op wat anders gezet!' Mama komt aanlopen. 'Los het even samen op, dat kunnen jullie best.'

'Esmée, wil je hem terugzetten?'

'Nee, ik hou daar niet van.'

'Ja, maar jij zette hem zonder te vragen op wat anders.'

'Oké', zucht Esmée en ze zet de zender weer terug.

'Ja, fijn is dat. Het is afgelopen. Bedankt hoor', zegt Guus boos. Hij zet zijn stoel met een bons recht voor de televisie neer. Hij gooit de deur open en stampt de trap op. Op elke traptree zet hij zijn voet heel hard neer. Hij vindt zijn zus stom. Nu weet hij niet hoe het afliep. Ze verpest het ook altijd. Eerst moest hij al aan de kant. En dan verzet ze de zender.

Guus doet zijn slaapkamerdeur dicht en gaat er tegenaan zitten. Niemand komt zijn kamer in, denkt hij. Hij vindt het gewoon geen leuke dag vandaag. Iedereen moppert op hem. Vanmorgen wilde hij een boterham smeren. Hij

pakte de boter en gooide toen zijn beker melk om. Hij deed het niet expres. Hij had de beker helemaal niet gezien. Mama reageerde boos op hem. Esmée was boos. En papa had alle rommel opgeruimd. Alles is mijn schuld, denkt Guus. Hij wilde vanavond zout over zijn aardappeltjes doen. Hij zag niet hoeveel er uit het zoutvaatje kwam. Iedereen lachte hem uit toen zijn eten niet lekker meer was. Gelukkig mocht hij appelmoes nemen. Ik doe het ook nooit goed, zucht Guus in stilte. Als hij hulp vraagt vinden ze hem een baby en als het fout gaat, lachen ze hem uit. Guus weet het allemaal even niet meer.

'Mag ik even binnenkomen?' vraagt mama aan de andere kant van de deur. Guus was niet van plan om iemand binnen te laten, maar toch staat hij op en doet de deur open. Hij gaat vlug op zijn bed zitten. Mama komt zijn kamer binnen.

'Volgens mij ben jij boos', zegt ze dan. Guus zegt niks. Hij vindt dat niet nodig, want ze weet toch dat hij boos is. Hij trekt zijn knieën op, zodat hij zijn hoofd er tussen kan verstoppen. Moeder gaat op de rand van het bed zitten, schuin voor hem. Ze streelt over zijn haar. Het liefst wil Guus haar hand wegduwen, maar hij doet het niet.

'Wat is er nu echt aan de hand?' Guus fronst met zijn wenkbrauwen en vraagt zich af wat hij moet zeggen.

'Ik weet het gewoon niet meer', zegt hij heel zacht.

'Oh..., en wat weet je dan niet meer?'

'Nou, gewoon, alles!' Hij probeert zijn knieën nog dichtert tegen zich aan te drukken. Maar dichterbij kan niet.

'Vertel dan eens de twee belangrijkste dingen.' Het is een poosje stil. En dan begint Guus te vertellen.

'Ik doe alles fout. Ik wil niet slechtiend zijn. Iedereen moppert op mij.' Als hij klaar is, legt hij zijn hoofd weer op zijn knieën.

'Als je dat zo voelt, snap ik wel dat je daar heel boos van wordt. En dat mag ook.' Guus haalt even heel hard zijn neus op. Hij voelt dat de tranen achter zijn ogen prikken. Hij wil helemaal niet huilen. Huilen met een bril op is helemaal niet handig, vindt hij.

'Als je boos bent, kun je heel hard stampen. Maar praten helpt ook, Guus.'

'Weet ik', zucht Guus. Maar stampen vindt hij veel makkelijker dan praten.

'Zou jij graag alleen willen fietsen, net als de andere kinderen?' vraagt mama. Guus kijkt op.

'Ja. Dat zou ik gaaf vinden. Dan kan ik ook zelf naar school en zo.' Mama lacht.

'Luister goed Guus! Ik kan niet beloven dat het ook gaat lukken. Maar ik heb overleg gehad met Bartiméus. Zij willen graag onderzoeken of jij zelfstandig in het verkeer kunt gaan fietsen. Het is per kind en situatie verschillend. Het ene slechtiende kind kan het wel en het andere kind niet. In een rustige straat is het ook al makkelijker, dan in het centrum van de stad. Begrijp je dat?' Ze praten samen nog even verder. Guus is van plan om heel goed zijn best te gaan doen en hoopt dat hij dan ooit alleen naar school mag. Hij denkt aan de andere

keren dat hij bij Bartiméus was. Hij moest toen allerlei oefeningen doen. Daar heeft hij ontdekt dat stoeptegels met ribbels heel handig zijn. Dan weet hij precies waar hij over moet steken. In zijn groepje werd ook geoefend met het lopen met een herkenningsstok. Guus wilde het eerst helemaal niet. Maar hij begreep wel dat het in de drukke stad soms handig kan zijn. Andere mensen zien dan ook eerder dat je slechtziend bent en lopen je niet zomaar omver. Guus heeft nu nog geen herkenningsstok. En misschien hoeft het ook niet, misschien ook wel. Hij ziet het wel. Hij weet dat voor bijna alles een oplossing te vinden is. Oma zegt dat altijd tegen hem. En zij kan het weten, want ze is al heel oud!

‘En Guus, het spijt me als we op je mopperen terwijl je er eigenlijk niets aan kunt doen’, zegt mama.

‘Ik houd van je’, fluistert ze in zijn oor. Ze geven elkaar een dikke knuffel. Opgelucht staat Guus op en samen gaan ze naar beneden.

14 NAAR DE WINKEL

Guus en Joey kloppen voorzichtig op de deur van groep 6.

'Ja', horen ze een stem zeggen. Joey doet de deur open en ze stappen het lokaal in.

'Waar komen jullie zo laat vandaan?' vraagt meester Liam. Joey geeft Guus een por.

'De ton zat helemaal vol met lege flessen, meester', begint Guus.

'En is dat reden om te laat te komen?' Guus hoort dat de meester niet boos klinkt. De hele klas is stil en Guus voelt dat iedereen kijkt.

'Maar John had ons geroepen. Hij wil dat we de ton alvast gaan legen. Hij houdt niet van rommel.'

'Nee, rommel is niks. Ga maar gauw zitten.' Joey neemt het van Guus over.

'Maar meester, mag het nu?'

'Wat mag nu?'

'Mogen we de lege flessen nu wegbrengen?'

'Nu?'

'John wil ons helpen', zegt Guus snel.

'Mag het?'

'Dat gaat zo maar niet. Jullie moeten hier aan het werk.'

'Maar, meester, please?' zegt Guus. Hij wil nu veel liever die flessen wegbrengen.

'We zullen straks extra hard werken.'

'Ja, ècht waar', zegt Joey.

'Ik zal een oogje in het zeil houden, meester.' Guus en Joey draaien zich om, want daar staat John. Ze hadden niet gemerkt dat hij de hele tijd al stond te luisteren.

'Nou vooruit dan. Maar wel een beetje opschieten.' Guus en Joey willen snel het lokaal uitrennen. Maar John houdt hen bij de deur tegen. 'Vergeten jullie niet iets?' vraagt hij.

'Bedankt meester', roepen ze allebei tegelijk.

'Juist ja, maar dat bedoel ik niet.' John heeft de pet van Guus van het haakje gepakt. Hij zwaait ermee boven het hoofd van Guus.

'Deze misschien ook nog?' Guus grijpt de pet en loopt dan met Joey het lokaal uit.

Even later lopen ze het plein op. Guus en Joey dragen samen een hele grote tas. De tas zit boordevol. De flessen hangen er half uit. Het is niet zwaar, maar ze moeten zorgen dat er niets uitvalt. John draagt ook nog twee volle tassen. Ze hoeven maar één straat over te steken en dan zijn ze al bij het winkelcentrum.

'Lukt het, jongens?' vraagt John.

'Ja hoor.' De jongens genieten dat ze onder schooltijd naar buiten mogen. 'Naar welke winkel moeten we eigenlijk?' vraagt John.

'Nog een klein stukje verder', vertelt Guus, 'naast de bakker.'

'Ah joh, dat wist John best, zegt Joey. Guus voelt zich een beetje dom.

'Maar hij vroeg het toch?'

'Hij lachte er stiekem bij', zegt Joey zachtjes.

'Ja, dat kan ik toch niet zien', zucht Guus. Hij let weer op de tas, die tussen hen in hangt. De tas wiebelt soms heen en weer. Guus probeert even grote stappen te zetten als Joey. Dan hangt de tas bijna stil.

'Mocht u vroeger ook onder schooltijd naar buiten?' vraagt Guus aan John. Hij lacht, zoals alleen John kan lachen.

'Ik was meer buiten dan in de school, jongen. Ik had altijd wel een smoes, zodat ik niet naar school hoefde.'

'Echt?' vraagt Guus.

'Belde de juf dan niet naar huis?'

'Nee jongen, school had het niet eens door dat ik er niet was. School was vroeger niet zo leuk als nu, hoor. Ik speelde liever op straat dan dat ik in de schoolbanken zat.'

Ongemerkt zijn ze er al. Guus komt vaker in deze supermarkt. Hij weet precies waar ze de lege flessen in moeten leveren. Ze moeten alleen wel even op hun beurt wachten. Er is een mevrouw voor hen. Ze heeft een rollator bij zich. Het gaat allemaal niet zo snel. Guus probeert te zien wat er gebeurt. Per ongeluk struikelt hij over de handtas die naast de rollator staat.

'Zo manneke, ken je niet effe uitkijke?' reageert de mevrouw boos.

'De jeugd van tegenwoordig... ze denken dat ze alles maar kunnen doen. Maar zo is het niet, manneke.' Guus schrikt van haar felle toon en gaat vlug aan de kant. Hij vergeet om sorry te zeggen. Het gebeurt hem weleens vaker dat hij per ongeluk tegen iets aanbotst. Maar deze mevrouw laat hij liever met rust. Eindelijk is de mevrouw klaar. Ze pakt haar handtas en zet hem weer op de rollator. Voetje voor voetje schuifelt ze verder.

'Voortaan uit je doppe kijke! Nu ken jij je flessen inleveren.'

Joey pakt de flessen uit de tas en geeft ze aan Guus.

'Hé jongens, zijn jullie eindelijk aan de beurt?' vraagt John.

'Jullie hebben de groeten van mijn zus. Die kwam ik net tegen.' Ze werken hard door.

'Hé, deze fles gaat niet', zegt Guus. Hij stopt de fles opnieuw in het gat. Maar het apparaat geeft hem terug.

'Hoe kan dat nou?'

'Draai de fles eens open, jongen.' Guus draait de dop los en de fles vult zich met lucht.

'Probeer het nu nog maar eens. Nu gaat het wel.' De fles verdwijnt inderdaad in het apparaat. Joey drukt op de groene knop en er komt een bon uit.

'Wat staat er op?' wil Guus weten.

'€ 4,50', zegt Joey.

'Dat is ook niet veel.'

'Wacht eens, jongens. Ik heb nog twee volle tassen.' Enthousiast storten de jongens zich op de andere tassen. Fles na fles verdwijnt in het gat. Nu mag Guus op de knop drukken. En weer komt er een bonnetje uit.

'€ 12,25 is het', zegt Guus.

'Kom, nu naar de kassa.'

Guus kiest een kassa uit. Als ze aan de beurt zijn, geven de jongens hun bonnetje aan de caissière.

'Waar zijn jullie boodschappen?' vraagt de mevrouw.

'Uh, hebben we niet', zegt Joey.

'Dan kan het niet', zegt de mevrouw weer.

'Dan kan het niet?' vraagt Guus. De jongens kijken naar elkaar en dan naar John.

'Je kunt hier alleen pinnen.' De jongens weten even niets te zeggen.

'Maar het is voor het goede doel', zegt Guus dan.

'Ja, we sparen lege flessen op school', voegt Joey er snel aan toe.

'Het kan niet', zegt de mevrouw weer. Haar stem klinkt helemaal niet vriendelijk, vindt Guus.

'Er is toch wel contant geld aanwezig?' vraagt John.

'Nee. Je kunt hier alleen pinnen', is de reactie van de mevrouw.

'Kenne jullie niet opschieten?' horen ze dan iemand roepen. Het is de mevrouw met de rollator. Ze staat achter hen in de rij.

'Kom jongens, we verzinnen wel iets anders. We gaan', zegt John. Hij geeft de jongens een duwtje richting de deur.

Guus is boos. En teleurgesteld. Allebei tegelijk. Hij weet even niet hoe het nu verder moet.

'Kom jongen, het komt wel goed.' John legt zijn grote hand op zijn schouder. Samen lopen ze naar de deur.

'Bewaar je bonnetjes goed.' De deur gaat automatisch open. Als ze buiten staan, draaien ze zich om en wachten op Joey. Maar hij is er niet.

'Waar is Joey nou?' John loopt terug naar de deur die weer opengaat. Hij kijkt naar binnen.

'Oh, wacht maar. Hij komt er zo aan.'

'Wat is hij aan het doen?' vraagt Guus.

'Dat zie je zo.'

Even later gaan de deuren weer open en komt Joey aangerend.

'Kijk eens wat ik heb!' Hij zwaait met zijn hand heen en weer.

'Ik heb van andere mensen in de rij nog meer bonnetjes gehad.

'Hoe heb je dat voor elkaar gekregen?' wil Guus weten. Hij grijpt de hand van Joey vast en dan ziet hij heel veel witte papiertjes.

'Ik heb uitgelegd dat we aan het sparen zijn. Voor kinderen met albinisme in Afrika. En dat jij ook albinisme hebt.' Joey vertelt enthousiast verder. 'En weet

je, ik kreeg zelfs het bonnetje van de mevrouw met de rollator.' 'Echt?' vraagt Guus. En dan moeten ze alle drie hard lachen.

'Hoeveel is het?' wil Guus weten.

'Dat gaan we op school uitrekenen, jongens. Kom, we gaan.' Ze lopen met John mee. Hij draagt nu de lege tassen. Guus houdt de bonnetjes stevig vast. Als ze op school zijn aangekomen, legt Guus de bonnetjes op zijn tafel. Zijn gum legt hij er bovenop.

15 DE DIEF

'Wie, ik?' vraagt Guus.

'Ja, jij Guus. Wil jij de puntentelling bijhouden of speel je liever mee?' vraagt meester Liam. Het laatste half uur mogen ze op het schoolplein korfbal doen. Guus denkt even na.

'Ik houd de punten wel bij.' De zon schijnt best fel op het plein. En ook al is de bal knaloranje, hij wil liever het scorebord bijhouden.

'Fijn dat je dat wilt doen.' De meester verdeelt de klas in twee groepen. 'Denk er om dat je samenwerkt! Dus goed overspelen en vrijlopen.' Dan gaan ze beginnen. De kinderen roepen naar elkaar en doen hun best om punten te scoren.

'Hier met die bal! Vlug!' roept Celeste. De bal wordt naar haar gegooid. 'Niet lopen!' roept de meester.

'Coen, vang!' De meester blaast op zijn fluitje als er wordt gescoord.

'Een punt voor het blauwe team', zegt hij tegen Guus. Guus houdt de punten netjes bij. Soms vindt hij het wel lastig als hij niet mee kan doen. Maar hij vindt het fijn als de meester dat gewoon even met hem overlegt. De meester probeert altijd te zoeken naar een oplossing. Als hij wel had mee gedaan, dan had zijn team een knalgeel hesje aan gedaan. En soms maken ze het veld wat kleiner. Maar nu is de zon te fel.

'Let je op? Een punt voor team rood.' Guus zorgt er voor dat hij nu niet meer gaat zitten dromen.

Meester Liam blaast drie keer achter elkaar op het fluitje.

'Team blauw heeft gewonnen! Goed gespeeld hoor.' Team blauw juicht. 'En complimenten aan jullie allemaal. Jullie hebben goed samengewerkt. Super!' Team rood juicht nu ook mee.

'Lever de lintjes maar in. Mats, breng jij de bal even binnen? En dan allemaal tot morgen!'

'Tot morgen, meester', roepen de meeste kinderen terug.

Joey loopt naar Guus.

'Pfff, ik heb het wel warm gekregen, zeg.'

'Je hebt wel gewonnen.'

'Ja, ging best goed. Kom, we gaan naar huis.' Ze lopen samen naar het schoolhek toe.

'Oh wacht, ik moet de bonnetjes nog meenemen', zegt Guus.

'Ik loop wel even mee', zegt Joey. Ze moeten nu tegen de stroom in lopen. De bel is inmiddels gegaan en ook de kinderen van de andere klassen rennen naar buiten. Het schiet niet erg op. Guus loopt dicht achter Joey aan, dicht langs de muur. Af en toe wordt er tegen hen aan gebotst. 'We hadden beter even kunnen wachten', roept Joey. Hij doet de deur van de wc open en gaat naar binnen.

'Moet je plassen?' vraagt Guus.

'Nee joh, als we even twee minuten wachten, dan is iedereen buiten. Ik heb het al heet genoeg.' Guus doet de kraan open en spettert wat water richting Joey.

'Hier, dan kun je afkoelen.' Joey moet lachen en doet de andere kraan open. Hij drinkt alsof hij de hele dag nog niets heeft gedronken.

'Straks is al het water op', lacht Guus. Joey veegt zijn mond af aan zijn shirt.

'Kom, we kunnen.'

De deur van het lokaal staat open. Guus gaat naar binnen en wil naar zijn tafel lopen. Joey pakt hem bij zijn schouder vast.

'Wat ben jij aan het doen?' De stem van Joey klinkt héél boos. Guus ziet dat Mats bij zijn tafel staat. Joey duwt Guus aan de kant en rent op Mats af.

'Jij bent het dus, hè?' Hij pakt Mats bij zijn shirt vast.

'Wat heb je daar in je hand. Achter je rug?' vraagt Guus die dichterbij is komen staan.

'Niks', zegt Mats heel zachtjes.

'Welles! Je hebt de bonnetjes gestolen.' Guus probeert ze te pakken, maar Mats gooit de bonnetjes achter zich neer.

'Je bent een dief', zegt Guus. Hij kan zich niet herinneren dat hij ooit eerder zó boos is geweest op iemand. Joey rammelt Mats hard door elkaar.

'De pet van Guus heb je ook al gejat! Gemenerik!'

'Doe die kast eens open, Guus.' Guus begrijpt meteen wat Joey wil gaan doen. Ze hebben niet voor niets onderzoek gedaan en alles opgeschreven. Ze hebben geen hulp nodig van een echte rechercheur. Dit kunnen ze zelf wel oplossen. Hij draait het sleuteltje om en opent de kast. Op de planken liggen stapels schriften en boeken. Onderin staat de stofzuiger en een bezem. Guus haalt de stofzuiger eruit.

'Nee, niet doen', sribbelt Mats tegen. Joey en Guus pakken hem stevig vast en duwen hem op zijn knieën in de kast. Met moeite krijgen ze de deur dicht. Samen blijven ze voor de kast staan. Mats bonkt op de deur. 'Laat me eruit! Laat me eruit!' Joey draait de sleutel om.

'Je had dus toch gelijk', zegt Guus heel zachtjes. Hij merkt dat hij staat te trillen. Hij weet niet of Joey zo rood ziet van de hitte of van kwaadheid. 'Ik wist het', zegt Joey. Mats bonkt nog steeds op de deur.

'Doe onmiddellijk die deur open!' Meester Liam is binnen gekomen.

'Waar zijn jullie mee bezig?' Guus en Joey doen wat de meester zegt. Ze hebben de meester nog nooit zo kwaad gehoord. Mats kruipt de kast uit en staat op. Hij haalt zijn neus op, maar kan niet stoppen met huilen.

'Dit maakt me laaiend, jongens. Guus en Joey, verdwij uit mijn ogen! Dit valt me zwaar tegen van jullie! Ga je maar melden bij de directeur!' De meester loopt naar Mats toe en slaat een arm om hem heen.

'Kom maar even hier zitten.' Mats mag op de stoel van de meester zitten. Joey en Guus lopen het lokaal uit.

'Het is niet eerlijk', zegt Guus en knarst zijn tanden, 'nu krijgen wij straf.' Joey zegt niets. Hij loopt stil door de gang, naar de kamer van de directeur. Guus loopt achter hem aan en balt zijn vuisten.

Joey klopt op de deur van het kamertje.

'Binnen', horen ze de directeur zeggen. Stapje voor stapje lopen ze naar binnen.

'Zo, jongens, zijn jullie nog niet naar huis?'

'Nee meester', zegt Guus.

'Ga dan maar even zitten. Wat hebben jullie uitgespookt? Jullie zien er zo schuldig uit.'

Guus haalt diep adem, maar er komen geen woorden. Hij is zó boos. De directeur kijkt hen aan, maar de jongens zeggen niets.

'Jullie hebben je gemeld, dat valt me dan niet tegen', horen ze meester Liam zeggen.

'Ze hebben hun klasgenootje Mats opgesloten in de kast.' De meester zegt de laatste vier woorden heel langzaam. Hij wacht even voor hij verder gaat.

'Mats is die nieuwe leerling, net verhuisd, ouders gescheiden.'

'Ja, ik weet wie je bedoelt', onderbreekt de directeur hem.

'Klopt dat, wat meester Liam vertelt?'

'Ja...uh...nee', begint Joey.

'Jullie gaan allebei opschrijven wat er precies gebeurd is. En wij gaan jullie ouders bellen.' De directeur geeft hun allebei een pen en een groot vel papier. En dan laten ze hen alleen achter.

'Schrijven, Joey! Schrijf alles op. Dit is onze kans', fluistert Guus. Hij gaat er eens goed voor zitten en begint te schrijven. Het is niet zo netjes, maar dat kan hem niets schelen. Hij schrijft alles op. Zijn vingers doen pijn. Hij houdt de pen ook zo

krampachtig vast. Hij hoort de pen van Joey ook over het papier krassen. Af en toe zuchten ze allebei diep.

‘Hoe lang zou het duren voordat onze ouders op school zijn?’ vraagt Joey.

‘Geen idee. Schrijf door, joh.’ Er komen kleine zweetdruppeltjes op het voorhoofd van Guus. Zijn handen plakken van het zweet. Maar hij geeft niet op. De meester moet weten wat er allemaal gebeurd is. Zijn blad is al lang vol en op de andere kant gaat hij verder. Joey legt met een zucht zijn pen neer.

‘Klaar.’

‘Ben je niets vergeten?’

‘Volgens mij niet.’ Guus maakt ook zijn laatste zin af en gaat dan weer tegen de rugleuning zitten. Het is stil. Na een tijdje horen ze voetstappen op de gang.

‘Zijn jullie klaar?’ vraagt de meester. Zijn stem klinkt nog steeds boos. Hij pakt de volgeschreven blaadjes van het bureau.

‘Kom maar mee. Naar het lokaal.’ De jongens lopen stil voor de meester uit.

Mats zit nog steeds op de stoel van de meester. Er staan nog twee stoelen klaar.

Guus en Joey gaan zitten. De meester blijft staan.

‘We wachten hier even op jullie ouders. De directeur zal ze zo hier brengen.’ De jongens zeggen niets tegen elkaar.

‘Ik zal jullie brieven vast lezen, dan lezen jullie hem straks maar zelf voor.’

Guus vindt het lang duren. Hij gaat op zijn handen zitten. Dan ziet de meester zijn gebalde vuisten niet. Hij wiebelt met zijn benen. Hij is boos en zenuwachtig. De meester slaakt een diepe zucht en slaat het blaadje om.

16 STRAF

'Uhum....', schraapt de meester zijn keel.

'Jullie moeten me helpen. Ik heb een groot probleem.' De jongens wachten alle drie af. Ze zeggen nog steeds niets. De meester draait de blaadjes nog eens om. En nog eens. En legt ze dan op zijn bureau.

'Ik heb zojuist jullie ouders gesproken. Ik heb hen verteld wat ik heb gezien.' De meester loopt heen en weer. En wacht even voordat hij verder gaat.

'Guus en Joey, jullie ouders zijn erg boos. Ze komen straks naar school.'

Guus balt zijn vuisten nog steviger samen. Ze doen er pijn van.

'Maar ik denk', gaat de meester verder, 'dat het verhaal iets anders is gegaan.' De meester blijft voor Mats stil staan.

'Guus en Joey hebben opgeschreven wat er allemaal gebeurd is. Kun jij raden wat ze hebben geschreven, Mats?' Mats haalt zijn neus op.

'Ja', zegt hij heel zachtjes.

'Wat dan?'

Guus is gestopt met wiebelen. Hij wacht gespannen af wat Mats nu gaat vertellen.

'Nou, ik...', begint Mats. Maar verder gaat hij niet. De meester pakt de blaadjes er weer bij.

'Heb jij de fles zonnebrand van Guus verstopt?'

'Ja', hoort Guus hem antwoorden.

'En klopt het dat jij de pet van Guus hebt gestolen?'

'Uh nee...ja....'

'Ja of nee?' vraagt de meester streng.

'Ik heb hem niet gestolen, meester, ik heb hem verstopt.'

'En wilde jij de statiegeldbonnetjes van Guus soms ook meenemen?' Mats snikt zachtjes.

'Ja.' De meester legt met een klap de blaadjes neer.

'Leg mij dan eens uit waarom je dat allemaal hebt gedaan?' Guus houdt zijn adem in. Ook Joey luistert gespannen.

'Nou..., ik...'. De meester onderbreekt hem.

'Mats, het is belangrijk dat je het eerlijk vertelt.' Mats zucht en begint te vertellen.

'Ik kwam hier nieuw in de klas en toen zag ik dat Guus bij alles geholpen werd. Ook bij het pakken van een boek. En hij mocht altijd dicht bij de meester of juf zitten. En hij mag wel een pet op in de klas.' Mats zucht eens diep.

'Ik snap het niet. En ik vind het stom. Ik moet alles zelf uitzoeken. En ik heb geen vriendjes. En toen heb ik die fles verstoppt. Ik wilde uitproberen of hij echt wel slechtiend is. Want ik dacht dat hij wel alles kon zien. En toen...' Mats begint zachtjes te huilen. Guus houdt zijn adem in. Het verhaal van Mats klinkt wel zielig. Toch is Guus nog boos.

'Ik ben echt wel slechtiend hoor! Als je dat maar weet!' zegt Guus fel. 'Ho Guus, wacht even', zegt de meester. Hij legt zijn hand op de schouder van Guus. 'Jij mag straks vertellen.'

'Maar, ik deed het niet expres', zegt Mats.

'Volgens mij', begint de meester, 'volgens mij voelde jij je heel alleen in de klas. Je bent net verhuisd. Je ouders zijn gescheiden. Dat moet heel moeilijk voor je zijn.' De meester gaat op zijn hurken voor Mats zitten.

'Maar Mats, begrijp je dat wat jij gedaan hebt, heel dom is? Dat lost toch niets op?' Meester Liam gaat bovenop zijn bureau zitten.

'De problemen zijn alleen maar groter geworden, jongens. Alle drie hebben jullie je eigen plan getrokken. En jullie deden het allemaal niet expres, maar hebben elkaar hier wel pijn mee gedaan.' Ze knikken alle drie. Voorzichtig kijken ze elkaar aan.

'Guus, je hebt nu een klein beetje gehoord hoe Mats zich in de klas voelde. Wil jij kort iets vertellen over albinisme?'

'Dat is goed', zegt Guus.

'Ik heb dus albinisme. Dat betekent dat ik wit ben, van huid en haar. En ik ben slechtiend. Ik zie ongeveer 10 % en moet dus alles van dichtbij bekijken. En ik kan niet tegen de zon.'

'Oh', zegt Mats, 'dat wist ik niet. Het lijkt alsof je wel alles ziet. Je botst nergens tegenaan.'

'Soms wel hoor', zegt Joey grinnikend.

'Ik weet op school precies waar alles staat. Daarom bots ik nergens tegenaan.'

'Oké, jongens, dat lijkt me voor nu even genoeg. Daar zijn jullie ouders.'

De ouders van de jongens komen het lokaal in. Guus is blij dat de meester hen vertelt wat er allemaal gebeurd is.

'En wat voor straf krijgen de jongens?' vraagt de vader van Guus.

'Want iemand in een kast stoppen, kan écht niet.' Guus voelt dat hij rood wordt. Hij weet dat zijn vader gelijk heeft.

'Ik ben het met u eens', zegt de meester.

'Ik vind dat ze alle drie straf hebben verdiend.' De meester draait zich om naar de jongens.

'Jullie gaan tot aan de zomervakantie klusjes doen voor John, ná schooltijd. Begrepen?'

'Ja meester', zeggen ze alle drie tegelijk.

'Ga dat nu zelf maar bij John melden. Dan kan hij vast nadenken wat jullie morgen moeten doen. Dat geeft mij nog even de kans om met jullie ouders te praten.' De jongens verlaten zo snel ze kunnen het lokaal.

'Ho, Guus. Wacht even.' Guus draait zich om en loopt het klaslokaal weer in.

'Hier zijn je bonnetjes. Zorg er goed voor.' Opgelucht pakt Guus de bonnetjes aan en stopt ze diep in zijn broekzak. Daarna gaat hij samen met Mats en Joey op zoek naar John.

Als Guus thuiskomt, rent hij de trap op. Hij heeft de dertien treden nog nooit zo snel genomen. Hij zoekt het boekje op, waar Joey alles in heeft opgeschreven. Hij rent de trap net zo vlug weer af.

'Pap!' roept hij.

'Hier is het boekje.' Zijn vader leest het boekje door.

'Zullen we het maar weggooien, Guus? Dan is het echt klaar! Anders blijf je er aan denken en je moet Mats nu een nieuwe kans geven.' Guus houdt de prullenbak open en zijn vader gooit het boekje er met een grote boog precies in.

'Ziezo, klaar. Ik hoop dat je er van geleerd hebt.'

Elke dag zijn de jongens te vinden bij John. Ze werken hard. Ze legen de prullenbakken. Ze stofzuigen. Ze halen de kopjes op in de lokalen en zetten ze in de afwasmachine. Ze vullen het wc-papier bij. John weet elke dag wel iets te verzinnen. Guus moet toegeven dat het eigenlijk best gezellig is. Op de laatste dag vóór de zomervakantie heeft John een verrassing.

'Hé, jongens, jullie moeten wel beloven dat jullie dit niet aan de meester vertellen.'

'Wat mogen we niet vertellen?' vraagt Guus.

'Eerst beloven.'

'Oké, we zullen niets vertellen', zegt Mats. Joey en Guus zijn het met hem eens.

'Ik heb jullie ouders gebeld dat jullie voorlopig nog niet naar huis komen.'

'Waarom?'

Guus kan niet bedenken waarom ze nog niet naar huis mogen.

'Geduld, jongen. Maak je niet druk.' John geeft hem een klap op zijn schouder.

'Jullie hebben hard gewerkt. Jullie hebben me geweldig geholpen. Wij gaan pizza bestellen!'

'Echt? Pizza?' Guus kan zijn geluk niet op.

'Waarom mag de meester dit niet weten?' vraagt Joey.

'Jullie hadden toch straf? Of niet soms? Pizza eten klinkt niet als straf.' De jongens moeten alle drie lachen.

Even later worden er vier pizza's bezorgd.

'Oh, dat ruikt lekker.' John wrijft over zijn buik.

'Kom, we gaan in de personeelskamer zitten. Ik vind dat het best mag voor een keer.' Ze zoeken een plekje en wachten tot John de dozen uitdeelt.

'Wie had er een pizza Hawaiï?'

'Ik!' roept Mats.

'En wie wilde pizza Salami?' Niemand geeft antwoord.

'Oh, ik zelf natuurlijk.' Joey heeft een pizza Margaritha besteld.

'En wat is dit dan?' John geeft de doos aan Guus. Guus maakt de doos gauw open en kijkt of het de goede is. Hij bukt diep voorover, maar past er wel voor op dat zijn neus de pizza niet raakt.

'Klopt het?' vraagt John.

'Ja. Lekker, met kip.' Dan is het een poosje stil. Iedereen smult van zijn pizza.

'Hoe is het met je actie, Guus?' wil John weten. Guus eet eerst zijn mond leeg.

'Goed! We hebben veel geld opgehaald. In de klas van Esmée hadden ze een high tea. Bij elkaar ongeveer 175 euro.'

'Zo, dat is veel', zegt Mats, 'dan kunnen er vast veel flessen zonnebrandcrème gekocht worden'.

'Wie wil er wat drinken?' John staat op en komt even later terug met vier glazen en een fles cola.

'Oh, hebben ze cola op school?'

'Ach, jongen, als je alles eens wist', zegt John lachend. Hij schenkt voor iedereen in.

'En, waar proosten we op?'

'Op ons', zegt Guus, 'dat we goede vrienden blijven.' Guus ziet niet dat John glimlacht en dat Mats wel heel blij kijkt.

'Op ons', zeggen ze allemaal en ze laten hun glazen zachtjes tegen elkaar aan tikken.

BIJLAGE: INFORMATIE OVER ALBINISME

Doel

Je hebt het verhaal over Guus gelezen. Guus lijkt een hele gewone jongen. Toch is er iets met hem aan de hand. Hij heeft albinisme. In deze bijlage lees je wat albinisme is.

Kenmerken van albinisme

Bij albinisme heb je minder pigment dan andere kinderen, soms zelfs helemaal geen pigment. Pigment is wat de kleur geeft aan je haren, je ogen en je huid. Er zijn verschillende vormen van albinisme. Iemand met albinisme kan de volgende kenmerken hebben:

- witte haren;
- witte huid;
- slechtziend;
- nystagmus (ook wel wiebelogen genoemd).

Guus heeft de volledige vorm van albinisme waarbij het pigment ontbreekt in zijn ogen, zijn huid en in zijn haar, waardoor zijn haar wit is. Bij de andere vorm ontbreekt alleen het pigment in de ogen.

Wat is albinisme?

Albinisme is een erfelijke aandoening waarmee je geboren wordt. Albinisme is zeer zeldzaam en komt voor bij ongeveer 1 op de 10.000 mensen. Er is iets mis met de aanmaak van pigment, waardoor er geen of weinig melanine aangemaakt wordt. Melanine geeft de kleur aan je huid, haar en ogen. Guus heeft geen melanine en dus geen pigment, geen kleurstof. Daarom is hij helemaal wit, ook zijn haar en zijn ogen. De hoeveelheid pigment bepaalt of je blauwe, groene of bruine ogen hebt. Het pigment in je ogen beschermt tegen zonlicht. Doordat er bij albinisme geen of weinig pigment aanwezig is, zijn mensen met albinisme vaak lichtschuw. Het licht vinden mensen met albinisme vaak heel fel. Een zonnebril en een pet kunnen helpen.

Pigment is een soort beschermlaag voor de huidcellen en voorkomt dat de zon de huidcellen beschadigt. Omdat er geen pigment is, dringen de UV-stralen van de zon diep in de huid door. Mensen met albinisme moeten hun huid daarom goed beschermen tegen de zon om het risico op huidkanker te verkleinen.

Daarnaast zijn de meeste mensen met albinisme slechtziend, variërend van 5 tot 40 procent van de normale gezichtsscherpte. Dat komt doordat de gele vlek in het oog niet goed ontwikkeld is. Deze gele vlek zit achter in je oogbol. Met de gele vlek zie je details. Hoe goed de gele vlek werkt, bepaalt daarom hoeveel je kunt zien.

Veel kinderen met albinisme hebben nystagmus, dat betekent dat hun ogen heen en weer wiebelen. De hersens corrigeren dit beeld, zodat ze toch een stilstaand beeld hebben.

Hulpmiddelen

Albinisme is een aandoening die niet te genezen is en kijken kan vermoeiend zijn. Toch kunnen mensen met albinisme volledig meedoen in de maatschappij. De volgende dingen kunnen hierbij helpen.

- Meer tijd om goed te kijken.
- Contrasterende kleuren.
- Goede verlichting.
- De mogelijkheid om letters en plaatjes te vergroten, bijvoorbeeld op een tablet of met een (beeldscherm)loep.
- Een pet en/of zonnebril om de ogen te beschermen tegen (fel) licht.
- Insmeren met hoge factor zonnebrand en/of dragen van beschermende kleding. De huid moet worden beschermd voor UV-straling van de zon om huidkanker te voorkomen.
- Mensen met albinisme die helemaal geen pigment hebben, moeten regelmatig op controle bij de dermatoloog (huidarts) en oogarts.
- Ondersteuning door Bartiméus of Visio. Dit zijn organisaties die begeleiding bieden op school, thuis en op het werk.

Vragen

1. Wat is jou opgevallen aan Guus?
2. Wie in jouw klas heeft veel of juist weinig pigment?
3. Wat is het verschil tussen blind en slechtziend?
4. Welke hulpmiddelen gebruikt Guus?
5. Zijn er spelletjes die Guus misschien niet kan doen? Welke spelletjes zou hij wel goed kunnen?
6. Guus komt bij jou op bezoek. Ga eens na wat voor hem lastig zou zijn in en rond jouw huis.

Voorbeelden

De slechtziendheid van Guus valt niet altijd op. Hij heeft een zicht van ongeveer 10%. Dat betekent dat wat een ander aan details op 10 meter afstand ziet, hij pas ziet op een afstand van 1 meter.

Ook al ziet hij niet alles even scherp, hij weet in zijn hoofd precies hoe het schoolplein er uit ziet. Hieronder volgen wat voorbeelden die in het boek werden genoemd. Deze voorbeelden helpen jou om Guus en andere kinderen met albinisme beter te begrijpen.

In hoofdstuk 1 ligt Guus onder zijn dekbed in bed. Hij hoort zijn zus Esmée aankomen. Guus gebruikt zijn oren heel goed, zodat hij toch belangrijke informatie kan verzamelen.

In hoofdstuk 2 weet Guus precies welke stoeptegels er scheef liggen. Hij kan de route naar school dromen. Guus gebruikt zijn geheugen om zijn omgeving te kennen. In een nieuwe omgeving moet Guus eerst goed opletten. Dan zou hij bijvoorbeeld zomaar tegen een glazen bushokje kunnen lopen.

Als Guus zijn kamer moet opruimen (in hoofdstuk 6) voelt hij even met zijn hand over de vloer. Dat is een snelle manier om er achter te komen of er nog iets ligt.

Guus kan helemaal zelf het kopieerapparaat vullen met papier (hoofdstuk 9). Hij heeft dit een keer eerder gedaan. En ga er maar van uit dat het toen niet eenvoudig was. Maar hij heeft ervaring opgedaan en nu lukt het hem wel!

Doordat Guus slechtzind is, mist hij ook informatie. In hoofdstuk 11 zitten ze met elkaar op het strand. Dan gebeurt er iets waardoor opa en papa moeten lachen. Weet jij nog waar het over ging? Guus vraagt zich af wat er gebeurt, want deze informatie heeft hij helemaal gemist.

Experiment 1

Neem een (oude) duikbril. Vraag of een volwassene wil helpen. Spuit het kijkvenster in met een ruime hoeveelheid haarlak. Laat het even drogen. Zet de bril op.

- Loop eens door de kamer. Wat valt je op?
- Kleur een kleurplaat in. Ben je tevreden over het resultaat.
- Kijk een ander aan. Beschrijf de emoties op het gezicht van de ander.

Experiment 2

Neem een kartonnen doos. Maak er een rond gat in, zodat je arm er precies doorheen kan. Vraag of een volwassene er verschillende voorwerpen in wil leggen zonder dat jij ze vooraf hebt gezien.

- Wat voel je?
- Is het glad, koud, glibberig, wollig, langwerpig, zacht, rond of kriebelig?
- Wat vertelt deze informatie jou?
- Zou je het voorwerp ook geraden hebben als je het nog nooit eerder had gezien?

Meer weten

www.oogvereniging.nl/ledengroep/patientengroep-albinisme/

www.bartimeus.nl

www.visio.org

www.oogartsen.nl

Deze bijlage is gemaakt in samenwerking met twee begeleiders van Bartiméus: Natasja Bronzewijker en Dita Rijnveld.

DANK

Graag wil ik enkele mensen noemen die mij hebben geholpen bij het proces van schrijven, herschrijven en uitgeven. Ik ben blij met jullie als persoon en voor jullie bijdrage: André, Julia, Nienke, ChangYou, Anthony, Joyce, Ella, Hanny en Annemarie. En een woord van dank aan Bartiméus, de organisatie die bereid was om met mij in zee te gaan: Paula, Dita, Natasja en Iris.